

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
 Inzeratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica 4. — Telefon št. 2492.
 Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
 Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
 Računi pri poš. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842; Praha číslo 78 180; Wien št. 105.241.

Naročnina znaša mesečno 25.— Din, za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knaflijeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
 Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
 Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

JUTRO

Briand predsednik panevropske komisije

Konstituiranje odbora za proučevanje evropske unije
 Sklepi zastopnikov Male antante, Poljske in Grčije o manjšinskem problemu

Zeneva, 23. septembra p. V smislu resolucije, ki je bila sprejeta na takozvani evropski konferenci takoj ob pričetku zasedanja Društva narodov, so se danes popoldne sestali v tajništvu DN zunanji ministri in zastopniki vseh evropskih držav, da razpravljajo o pripravah za izvršitev sprejetih resolucij. Že popoldne sta angleški zunanji minister Henderson in nemški zunanji minister dr. Curtius posetila Brianda, s katerim sta imela daljši razgovor. V političnih krogih sodijo, da je bil ta sestanek v tesni zvezi s popoldansko sejo evropske unije, ki jo je otvoril Briand s kratkim nagovorom. Pri izvolitvah predsednika komisije v smislu resolucije, je bil soglasno za vzklikom izvoljen Briand. Vidno vzradošen se je Briand s kratkim nagovorom zahvalil za izraženo zaupanje ter predlagal, naj se komisija naziva komite za proučevanje evropske unije. Njegov predlog je bil soglasno sprejet. Sklenjeno je bilo, da se izvolijo za tajnika te komisije generalni tajnik Društva narodov Drummond. Ob zaključku se je Briand izrazil nado, da bo tudi gospodarska konferenca, ki bo zasedala meseca novembra, podala nove smernice za tesnejše sodelovanje. Sklenjeno je bilo končno, da se ponovno sestane evropska konferenca meseca januarja ob priliki zasedanja sveta Društva narodov in takrat razpravlja ter sklepa o sodelovanju z onimi državami, ki doslej še niso članice Društva narodov. Med te države spadata, kakor znano, tudi Rusija in Turčija.

Zeneva, 23. septembra p. Jutri dopoldne se bo ponovno sestala 6. politična komisija Društva narodov, da sprejme definitivne sklepe o manjšinskem problemu. Kakor smo že poročali, se je vršila v debati huda borba proti nemškemu predlogu, da bi se povečale obveznosti onih držav napram narodnim manjšinam, ki so podpisale konvencijo o zaščiti narodnih manjšin. To so predvsem države Male antante in druge po vojni z mirovnimi pogodbami nastale države, ki so se takemu načinu obravnavanja manjšinskega problema odločno uprle in zahtevale, naj ostane dosežena procedura s pritožbami narodnih manjšin neizpremenjena, dokler ne bodo postale zaščitne obveznosti do narodnih manjšin splošno mednarodne, t. j. obvezne za vse države.

V zvezi s tem se je vršil danes dopoldne ob 11. v hotelu »Deberg« sestanek zastopnikov držav Male antante, Poljske in Grčije. V imenu jugoslovenske delegacije sta se ga udeležila dr. Šumenkovič in dr. Fotič. Na tem sestanku so sestavili sporazum predlog resolucije, ki bo jutri predložena 6. politični komisiji. V tej resoluciji ugotavljajo Jugoslavija, Češkoslovaška, Poljska, Rumunija in Grčija, da je bilo dosedanje delo DN v manjšinskih zadevah v popolnem soglasju z obstoječimi pogodbami, ki se ne morejo izpremeniti brez pristanka vseh prizadetih držav. Resolucija priporoča tajništvu DN, naj nadaljuje svoje dosedanje delo v isti smeri. Kakor je pokazala že debata, bo ta resolucija skoro gotovo sprejeta, s čimer bo postal nemški predlog brezpredmeten.

Gospodarska debata v Ženevi

Izjava nemškega zastopnika o varšavski agrarni konferenci — Anketa o svetovni gospodarski krizi

Zeneva, 23. septembra. d. V gospodarskem odboru Društva narodov je večer govoril nemški zastopnik Rheinhaben, ki je izjavil, da se morata sistema reciprocitete in največjih carinskih ugodnosti spraviti v soglasje. Največje ugodnosti so načelno edina uporabna podlaga za razvoj zamenjave blaga med posameznimi državami. V varšavskih sklepih obstoji pomanjkljivost, ker se zahteva od industrijskih držav, naj nudijo ugodnosti uvozu kmetijskih proizvodov, dočim se ne izraža pripravljenost agrarnih držav za olajšave pri prevzemanju izgovorjenih industrijskih proizvodov. Za carinsko unijo obstoje izredne težkote, izborna srednja pot pa predstavlja avstrijski predlog za regionalne sporazume. Razpravi o eksportnih premijah se sicer nemška delegacija ne bo odtegnila, čeprav je mnenja, da ima v okviru protekcionizma le majhen pomen. Končno je naglašal, da mora biti gospodarski odbor Društva narodov v stalni zvezi z evropskim odborom.

Zeneva, 23. septembra. AA. Na seji gospodarskega odbora Društva narodov so italijanski delegati soglašali z delegatom Francije, ministrom Flandenom. Angleški minister narodnega zdravja je izjavil, da popolnoma soglaša s predlogom o ključni največje ugodnosti in da odobrava francoski predlog, naj o tem vprašanju gospodarski odbor zahteva nova pojasnila od Društva narodov. Nadalje je bil odobren kredit v znesku 100.000 švicarskih frankov za anketo o dosedanjih gospodarskih krizi. To anketo so predlagali zastopniki Indije.

Politični odbor je sprejel poročilo o teritorialnih mandatih.
 Zeneva, 23. septembra. s. V gospodarskem odboru Društva narodov je bila danes končana generalna debata o gospodarskem vprašanju. Sprejet je bil predlog, ki zahteva preko postopanja z evropskim problemom splošno preiskavo vzrokov svetovne gospodarske krize s posebnim ozirom na agrarna vprašanja.

Hindenburg o položaju v Nemčiji

Komunike državne vlade — Nezaupanje gospodarskih krogov je nekoliko popustilo

Berlin, 23. septembra. AA. Danes je bil izdan komunike, da so razni zastopniki severnoameriškega tiska naprosili predsednika Hindenburga, naj poda svoje mnenje o alarmantnih vesteh, ki so se razširile v zadnjih dneh o Nemčiji v ameriškem časopisu. Kakor običajno, predsednik ni na to vprašanje odgovoril naravnost. V večeršnjem razgovoru s kancelarjem je predsednik pooblastil slednjega, da izjavi, da ni najmanjše nevarnosti državnega prevrata v Nemčiji. Vlada razpolaga z dovoljno močjo, da ohrani mir in potlači eventualne nemire v najkrajšem času. Nadalje je predsednik izjavil kancelarju, da v polni meri odobrava sklep ministrskega sveta, da se v interesu gospodarstva in nemškega ljudstva izvedejo čimprej gospodarske in politične reforme. Predsednik zaupa zdravemu razumu naroda in pričakuje, da bo

kljub težavnim zunanje in notranje-politični situaciji nemške države možno do konca izvesti v okviru sedanje ustave veliki reformni načrt za gospodarsko povzdigo Nemčije.

Berlin, 23. septembra. AA. Kljub židovskim praznikom se je položaj na efektivni borzi nekoliko zboljšal in je iz inozemstva, posebno iz Švice, prišlo nekoliko kupnih nalogov. Kljub temu je bil promet omejen. Bančni krogi pripisujejo veliko važnost uvodniku današnjega Timesa, ki pravi, da ni nobenega vzroka za bojazen in da je Nemčija finančno zdrava in v ni kakih nevarnosti. Gospodarski krogi upajo, da bo ta članek uglednega angleškega lista pomiril gospodarske kroge in zaježil neopravičeni pesimizem zadnjih dni, ki je toliko škodoval nemškim vrednostnim papirjem na svetovnih borzih.

Katastrofalne posledice morskoga viharja

500 francoskih ribiških ladij pogrešajo, 52 ribičev utonilo — Katastrofa dveh parnikov

Pariz, 23. septembra. AA. V zadnjih silnih viharjih, ki so divjali v Rokavskem prelivu, je zadela francosko atlantsko ribiško brodogradnja katastrofa. Doslej pogrešajo še vedno 500 ribiških ladij. Kolikor je že znano, je utonilo pri zadnjih viharjih 52 ribičev. Število se bo še povečalo, ker pogrešajo veliko ljudi. Ob atlantskem obrežju in v Rokavskem prelivu križarje francoske torpedovke, ki iščejo pogrešene ladje. Ker leži nad morjem gosta megla, je resnična akcija silno otežkočena. Ministrski svet bo dal ponesrečenim na razpolago veliko podporo.

Pariz, 23. sept. g. Viharna katastrofa ob francosko-atlantski obali je med ribiči Bretagne zahtevala mnogo žrtev. Ribiči v Concarneau imajo 18 mrtvih. Približno 50 ribiških ladij je še na odprtem morju in manjka o njih vsaka vest. Iz okolice Lorienta pogrešajo 28 mornarjev in ribičev. Obstoj nevarnost, da so izgubili življenje. Mornariško ministrstvo je odposlalo v te kraje 4 torpedovke in 2 topovski ladji.

London, 23. sept. AA. Davi je nasel ob aberdeenskem obrežju, 6 milj od Buchanansea 6600 tonski parnik »City of Osaka«, last družbe Elderman. Na njegove klice na pomoč sta prihitela rešilni čoln iz Peterheada in rušilec »Walker«, ki je plul iz Rositha v Invergordon. Parnik leži tesno ob skalah, ki ga obkrožajo. Prvi, drugi in tretji prostor parnika je pod vodo, ki je udrla tudi v strojnico. Posadko je rešil rešilni čoln s pomočjo raketnega aparata. Parnik »City of Osaka« je odplul včeraj iz Tyna v Newyork brez potnikov.

London, 23. sept. AA. Snoci je nasel v bližini rta Prawle v bližini Devona 500 tonski parnik iz Antwerpna »Ida«. Nesreča se je pripetila zaradi goste megle, ki je pokrivala Rokavski preliv. Ponesrečenemu parniku so prihiteli na pomoč rešilni čoln iz Plymoutha in Thorbayja. Predno so prispeli na mesto nesreče, je rešila posadko 12 mož straža z obrežja, kjer se je parnik ponesrečil.

NOVA MOGOČNA JUGOSLOVENSKA MANIFESTACIJA ZAGREBA

Predsedniku vlade so bile tudi pri odhodu iz Zagreba prirejene navdušene ovacije od ogromne množice prebivalstva — Sprejem predstavnikov vsega hrvatskega javnega življenja

Zagreb, 23. septembra. AA. Davi ob 7. je predsednik vlade general Živković odšel na pokopališče, kjer je v arkadah ilirskih preporoditeljev kot buditeljev jugoslovenske misli položil prekrasen venec in tako počastil njihov spomin. Odtod se je napotil v razne humanitarne ustanove. Med drugimi je posetil sirotišče na Josipovcu, kjer se nahaja Dečji dom in kjer so tudi prostori Narodne zaščite. V spremstvu predsednika sta bila minister dr. Srškić in ban dr. Silović. Visoki gostje so se napotili najprej v prostore Narodne zaščite, ki je v prvi vrsti delo bana dr. Silovića in pokojnega dr. Basarička. Ban je osebno tolmachi ministrskemu predsedniku ureditev Narodne zaščite. Medtem so se zbrali na prostornem dvorišču akademiki, ki imajo v depandansi sirotišča svoj dijaški dom. Predsednik vlade je pristopil k njim in prevzel od njih petico o njihovih socialnih in dijaških potrebah. Objubil je, da bo storil, kar bo mogel.

Po hodnikih sirotišča so bile razvrščene sirote, ki so pozdravljale predsednika z mahanjem jugoslovenskih zastavic in z živijo klici. Dve mali deklici sta mu izročili šop cvetja in zapeli prigodno pesmico. Predsednik vlade si je ogledal spalnico, igralnice, delavnice in učilnice. Največ so ga zanima-

la ročna dela. Ravnatelj zavoda mu je izročil v dar rdečo škatico za cigarete in cigare, ki jo je izgotovil gojenec sirotišča. V zahvalo je predsednik vlade izročil zavodu denarno darilo, ki se naj uporabi za dečje izlete. Ostali čas dopoldneva je predsednik vlade sprejel deputacije v bankskih prostorih. Oglasilo se je nad 50 odposlanstev, med njimi odposlanstva univerze, akademske menze in dijaškega doma, raznih državnih uradov, Zbornice za TOI, pokrajinskega saveza industrijev, saveza denarnih in zavarovalnih zavodov kraljevine Jugoslavije, saveza hrvatskih obrtnikov, Jugoslovenske akademije, društva občinskih uradnikov, SUZORJA, Sokola itd. Sprejemi so trajali do 12 ure.

Opoldne se je predsednik napotil s svojim spremstvom v hotel »Esplanade«, nato pa odšel na postajo. Na trgu pred kolodvorom in na peronu se je medtem zbrala ogromna množica ljudi. Mnoga društva so prišla s prapori in godbami. Ko je prispel predsednik vlade z ministri in banom pred kolodvor, mu je množica priredila navdušene ovacije, godbe pa so svirale razne narodne pesmi. Predsednik je šel skozi čakalnico I. razreda, ki je bila okrašena z zelenjem in s preprogami. Na peronu so bili

zbrani zastopniki najrazličnejših ustanov in uradov, organizacij, društev, korporacij in zagrebške občine ter generaliteta z generalom Stojišcem na čelu. Predsedniku so bile pri prihodu na peron zopet prirejene navdušene ovacije.

Na peronu je bila taka gneča, da se ni nihče mogel ganiti. Tudi most preko železniške proge je bil tako zaseden, da so mnogi bili, da bo nastala katastrofa. Predsednik vlade je segal zbranim predstavnikom v roke in se jim zahvaljeval za njihove pozdrave. Mlado dekletce mu je pri tej priliki izročilo šop cvetja in deklariralo prigodno pesmico, množica pa je med tem prirejela neprestane ovacije, ki so trajale vse do odhoda opoldanskega brzovlaka, ki mu je bil priklopljen predsednikov voz.

Do Sunje je spremljal ministrskega predsednika ban dr. Silović. S predsednikom je odpotoval tudi minister pravde dr. Srškić, dočim so drugi ministri ostali še v Zagrebu.

Manifestacije na kolodvoru pred odhodom so bile malone največje, ki jih je doživel predsednik vlade te dni v Zagrebu. Po odhodu vlaka se je množica uvrstila v povorko in s sokolsko godbo na čelu odkorakala po mestu do sokolske telovadnice, kjer je bil razhod.

Komunistični pokret v angleški delavski stranki

Razmah levičarskih struj — Rovarjenje komunistične internacionale v angleški delavski stranki

London, 23. septembra. d. Izvršni odbor delavske stranke je izdelal izčrpano poročilo, ki bo predloženo njenim delegatom na kongresu v začetku oktobra in iz katerega je razvidno, da je število vpisanih članov delavske stranke močno padlo. L. 1921. je štela stranka 4.359.807 članov, v zadnjem letu pa samo še 2.082.212, kar predstavlja nad 50 % nazadovanja; število strokovnih organizacij se je skrčilo od 122 na 90.

London, 23. septembra. o. V poročilu, ki bo predloženo kongresu delavske stranke dne 6. oktobra v Llandudnu omenja parlamentarni odbor, da veliko sedanjih poslancev delavske stranke ne bo več kandidiral pri prihodnjih parlamentarnih volitvah. Delavske organizacije navajajo, da so ti poslanci člani organizacij levega krila delavske stranke, ki očitno simpatizirajo s komunističnim gibanjem.

Od 289 poslancev delavske stranke bo izključen od kandidature pri prihodnjih volitvah 158. Iz tega sledi, da so levičarski elementi v delavski stranki pridobili vel-

ko pristašev. Poročilo navaja kot društva, ki podpirajo komunistično gibanje; zvezo brezposelnih, odbor prijateljev sovjetske Rusije in mednarodno zvezo bivših vojnih ujetnikov. Vse te organizacije so v večji ali manjši meri odvisne od komunistične stranke. Člani teh organizacij, naglašajo odbor, ne morejo še nadalje ostati kandidati delavske stranke za parlamentarne ali druge lokalne volitve. Odbor končno ugotavlja, da se je obstoj organizacij, ki so članice komunistične internacionale, nepobitno dokazal, da je načrt taktike, propagande in organizacije teh organizacij izdelala komunistična internacionala.

Kakor je iz gornjega poročila razvidno, je komunistično gibanje v Angliji postalo tako resno, da grozi z razkolom v delavski stranki sami. Zato je čutila stranka za svojo dolžnost, da opozori pristaše na tajno delo komunistične internacionale, ki izrablja sedanjo gospodarsko krizo v Angliji in skuša zavesti angleško delavstvo v ekstremističen tabor.

Sabotaža v vzhodni Galiciji

Požigi poljskih posestev — Eksplozija peklenskega stroja v osnovni šoli Kazenske ekspedicije vojaštva

Varšava, 23. septembra. M. Borba med vlado in opozicijo postaja od dne do dne ostriša. Opozicija se je začela v borbi proti režimu posluževati terorističnih metod, vlada pa odgovarja na to z represalijami. Ker je ugotovljeno, da je opozicija nameravala izvesti oboježeno akcijo, je vlada izdala policijski strok nalog, naj vsak poizkus take akcije že v krali energično zažudi. V izvajanju tega odloka je policija izvršila v raznih krajih, zlasti v Lvovu, Čenstohovu in Tamopolu celo vrsto hišnih preiskav pri voditeljih opozicije. Pri tem je odkrila tajno teroristično organizacijo, kateri so pripadali zlasti ukrajinski nacionalistični krogi, ki se bore za neodvisnost Ukrajine. Ta organizacija je izvršila v zadnjem času celo vrsto požigov, zadnje dni pa je pričela tudi z atentati. V Kurewiczu je bil sedež organizacije v tamošnji gimnaziji. V zvezi z odkritjem te zarote je bilo aretiranih 22 dijakov VII. razreda gimnazije in več profesorjev. V kleti gimnazije so našli celo skladišče orožja, bomb in municije. V neki osnovni šoli v Lvovu je včeraj eksplodirala bomba, pri čemer je bilo

poslopje znatno poškodovano, več otrok pa smrtonovarno ranjenih. Drugo bombo so našli pod stopnicami. Tudi v tej šoli je bilo tajno skladišče orožja. V zvezi s temi odkritji je bilo izvršenih mnogo aretacij.

Lvov, 23. septembra. d. Položaj v vzhodni Galiciji se je zelo poslabšal. Tamopolski vojvoda je odposlal vojaške kazenske ekspedicije v ukrajinske podeželske občine, ki imajo vnovič postaviti predpisane straže k poljskim graščinam, da jih obvarujejo pred požigi. Čete mora prehranjevati prebivalstvo samo. Iz Lvova so odposlali tisoč policistov v vasi, ki so jih poljske oblasti označile kot središča ukrajinske sabotažne akcije. V soboto je bilo samo v tarnopolskem vojvodstvu 12 požigov. V Korovi je zaradi takega požiga postalo žrtev plamenov 50 poljskih kmetij. Tudi iz okolice Stanislava poročajo o požigih.

Varšava, 23. septembra. g. Sodišče je odklonilo prošnjo aretiranih poslancev, da bi se izpustili na svobodo, ker obstoji nevarnost pobege zaradi visokih kazni, ki čakajo poslance.

Konflikt med Mussolinijem in Grandijem?

Pariz, 23. septembra. h. »Paris Midi« poroča iz Zeneve, da so v Zenevi razširjene govorice o bližnji kabinetni krizi v Rimu. Baje bo ministrski predsednik Mussolini zopet sam prevzel portfelj zunanjega ministra. Zunanji min. Grandi je uporabil, ko je začutil, da se mu majojejo tla pod nogami, v zadnjem času anglosaksonske liste, v katere je lansiral vesti o bojevitim Mussoliniju in o mirolnem Grandiju. List pravi, da je hotel Grandi s tem vplivati na inozemsko javnost in tudi na Mussolinija, da bi opustil svoje načrte.

Belgijski kralj v Italiji

Cortina d'Ampezzo, 23. septembra. AA. Semkraj je prispel na oddih belgijski kralj Albert.

Francosko-italijanska pogajanja

Pariz, 23. septembra. s. Glede na neuspeli italijansko-francoskih pogajanj javlja »Echo de Paris«, da je Italija predlagala, naj bi se reciprociteta izvedla le za ladje do 10.000 ton, dočim bi Francija lahko ostala pri večjih ladjah za 150.000 ton močnejša. Ta predlog pomeni veliko koncesijo, ker obdrži Francija svojo premoč ne samo glede na velike ladje, temveč tudi glede na podmornice. Francija pa je kljub temu odklonila ta predlog, ker bi bila ponujena premoč le fiktivna in sicer zato, ker so vse njene velike ladje že starejšega tipa.

Rumunska liberalna stranka se vrne v parlament

Bukarešta, 23. septembra. s. Kakor javljajo listi, je liberalna stranka sklenila, da se bodo liberalni poslanci vrnili v parlament ob otvoritvi zasedanja.

Pogreb ponesrečenih zagrebških letalcev

Zagreb, 23. septembra. AA. Danes ob 10. dopoldne je bil na pokopališču svečan pogreb ponesrečenega rezervnega letalca Schöna, ki se je v nedeljo popoldne ponesrečil z letalom Dušanom Kruničem. Najlepši med venci je bil venec predsednika vlade, krassen pa je bil tudi venec 4. letalskega polka; nadalje so prispevali venec Udruženje rezervnih oficirjev, Aeroklub in mnogi drugi. V imenu predsednika vlade je prisostvoval pogrebu minister za poljedelstvo dr. Oton Frangeš, v imenu zagrebške občine načelnik dr. Srkulji, vojaška oblastva je zastopal vršilec dolžnosti komandanta armije general Stojišč. Pogreba se je udeležil celokupni oficirski zbor 4. letalskega polka, Cerkvene obrede so opravili trije duhovniki. Pred sprevedom so nosili najprej venec predsednika vlade, sledila je vojaška godba s krsto. Pred odprtjem grobom se je poslovil od pokojnega predsednik zagrebške Aerokluba »Naša krila«, zatem pa je govoril predsednik Udruženja letalskih rezervnih oficirjev. Med pogrebom je krožila nad pokopališčem eskadrila treh letal, ki so imela črne zastave.

Zagreb, 23. septembra. AA. Danes ob treh popoldne se je vršil v Petrinji pogreb Dušana Kruniča, ki se je v nedeljo ponesrečil skupno s pilotom Mihovilom Schönem. Pogrebu so prisostvovali predstavniki Aerokluba in predstavniki društva rezervnih avijatikov z g. Ulmanskim na čelu.

Podpore za vzdrževanje živinoreje

Beograd, 23. sept. 8. Za pospeševanje živinoreje v posameznih banovinah so otvorjeni krediti v državnem budžetu. Posamezne banovine prejmejo v to svrhu naslednje subvencije: dravska 148.152 Din, drinska 198.375, moravska 178.750, savska 147.750, primorska 129.000, dunavska 377.250 vrbaska 148.225 in vardarska 225.750 Din.

Plemenska živina za dravsko banovino

Beograd, 23. sept. 8. Strokovna komisija, ki je odšla v Avstrijo in Nemčijo za nabavo plemenske živine, je že pričela pošiljati v Jugoslavijo nakupljeno živino. Med drugim dobi dravska banovina 10 bikov simentalke pasme, murkosoboski okraj pa se posebej plemenske bikve in plemenske kravo iste pasme. Iz Avstrije je določenih za dravsko banovino 5 bikov pingavske pasme.

Minister Preka v Osijeku

Osijek, 23. septembra. n. Danes zjutraj je prispel v Osijek minister socialne politike in narodnega zdravja g. Nikola Preka, ki je inspiciral vse tukajšnje zavode in institucije svojega resora ter pregledal tudi razne zdravstvene naprave v osiješki okolici. Opoldne se je vršil v Grand-hotelu slovesen obed, ki so mu prisostvovali razen ministra tudi vsi šefi zdravstvenih institucij ter zastopniki mestne občine in upravne oblasti. Popoldne je odpotoval minister Preka v Valpovo, zvečer pa se je vrnil v Beograd.

Francoski sportniki v Zagrebu

Zagreb, 23. septembra. n. Sport Club Univerzitair Français bo gostoval s tridesetorico svojih najboljših atletov dne 25. t. m. v Zagrebu. Te tekme bodo sila zanimive in bodo dale našim atletom priliko spoznati izvrstno stanje francoskega lahkoatletičkega sporta. Francoski univerzitetni sportni klub je eden vodilnih francoskih sportnih klubov.

Jugoslovenski Zagreb

Ljubljana, 23. septembra. V večerajšnji drugi izdaji našega lista smo objavili velepomemben govor predsednika vlade na svečani večerji v Zagrebu. G. Živković je uvodoma v lapidarnih stavkih podčrtal slavno jugoslovensko tradicijo belega Zagreba. Hrvatska prestolnica je v resnici rojstno mesto jugoslovenske misli; iz nje je od pradavnih časov izžarevala ideja naše nacionalne samozavesti in edinstva Hrvatov, Srbov in Slovencev. Baš zaradi tega je Zagreb bil mnogokrat torišče najhujših bojov za to idejo, a vedno se je v historičnih časih pokazal na višini, je vzplamtel v ognju velike nacionalne misli, ki ga nobena sila ni mogla zadušiti.

Predsednik vlade si je tako izbral za svoj veliki jugoslovenski govor historično mesto. Njegove besede so imele na zagrebških tleh posebno mogočno rezonanco. Radostno jih čuje ves narod ter radostno aplaudira tudi Zagrebu, ki je besede ministrskega predsednika sprejel s tolikim razumevanjem.

Kratko ali koncizno je g. Živković v svojem govoru formuliral nekatere bistvene točke jugoslovenskega programa. »Jugoslavija ne pomeni le narodnega in državnega edinstva, ni le popolna duhovna nacionalna solidarnost Srbov, Hrvatov in Slovencev, marveč pomeni tudi popolno harmonijo in sklad interesov tako celote kakor posameznikov. Ona pomeni popolno enakost in popolno ravnopravnost vseh državljanov v vseh krajih, ki so vsi naši, vsi nam enako dragi.«

V teh besedah je resnično jedro jugoslovenskega programa. Zavest narodnega in državnega edinstva se poraja in zmagovito utrjuje le iz zavesti, da narodna in državna celina resnično gleda na vsakega Slovenca, Hrvata in Srba z enako skrbnimi očmi, a da tudi enako skrb posvečuje vsem krajem domovine ter uvažujoč njihove posebne prilike, potrebe in interese, vodi na gospodarskem, kulturnem in socialnem polju politiko medsebojnega dopolnjevanja in skladnosti. Tu je skrivnost ideje narodnega in državnega edinstva izražena z besedami predsednika vlade v enem samem stavku.

S krepko odločnostjo je g. Živković zavzel tudi vse one, ki bi hoteli plašiti narod tudi še v bodoče, da znači jugoslovenstvo negacijo onega, kar nam je dobrega in plemenitega dala naša plemenska zgodovina in tradicija, uničenje dela, ki ga je izvršilo in ga še vrši slovenstvo, hrvatstvo, srbstvo zlasti na kulturnem polju. G. Živković je vse te strahove pobil z enim samim historičnim argumentom: ugotovil je nesporno resnico, da so baš oni sinovi našega naroda, ki so bili najboljši in največji Jugoslovenci ter najodločnejši propovedniki ideje narodnega in državnega edinstva, bili obenem tudi najboljši Slovenci, Hrvati in Srbi, da so baš zato, ker jim je jugoslovenska ideja bila vodilnica vsega dejanja, še s posebno vneimo in uspehom mogli delovati, da vse vrline svoje sredine uveljavijo v celini naroda, iz te celine pa zopet čr-

pajo moči in podpore za pleme in kraj, iz katerega so izšli. Tako je pravilno razumevana jugoslovenska ideja dajala vsem tem vejam našega naroda najzlaščnejše moče ter krepila celokupni narod, jačajoč sile njegovih delov. Lapidarne besede g. ministrskega predsednika so v tem oziru oster obračun z vsemi onimi, ki bi hoteli v jugoslovenstvu še danes videti izdajstvo slovenskih, hrvatskih ali srbskih interesov.

Z odločnostjo, ki jo moreta dati le najtrdnjejša volja in spoznanje, da nobena pot ne sme voditi v čase starih dvomov in nejasnosti, je predsednik vlade tudi v Zagrebu podčrtal nespremenljivost načel, ki so vezana na zgodovinske dneve 6. januarja, 3. oktobra in 4. julija in ki jih je vlada odločno izjavljati neodstopno ter brez kompromisa. Mogel je ugotoviti, da se blagodejne posledice doslednega izvajanja kraljevega obnovitvenega programa vedno bolj kažejo na vseh poljih našega narodnega in državnega življenja. Doseženo je notranje pomirjenje, ki daje narodu in onim, ki jim je zaupana usoda države, prilike, časa in veselja za ustvarjajoče delo. Verski in plemenski prepri, neprestane politične krize, stalni nesporazumi in nesoglasja, vse to je sproti ubijalo konstruktivne sile ter narod razdvajalo v sovražne si tabore, mesto da bi ga — pri vsej raznolikosti pogledov na posamezna vprašanja — uedinjevalo v plemenitem tekmovanju pri pozitivnem delu za gospodarski in kulturni napredek.

Kaj pomeni naša država za blagostanje naroda, o tem predsedniku vlade v Zagrebu ni bilo treba mnogo govorniti. Navzlic vsem težkočam našega notranjega razvoja se je Zagreb v Jugoslaviji razvil iz simpatičnega, toda skromnega srednjega mesta, v enega najlepših in najjačjih gospodarskih in kulturnih centrov srednje Evrope ter tako tudi slepcom demonstrira, da je Jugoslavija zanj, kakor za vse nas življenje in razvoj.

Predsednik vlade je bil sprejet v Zagrebu z manifestacijami, ki so v njem Castile veliko idejo zvestobe do kralja in jugoslovenske misli. Zagreb in z njim ves hrvatski del naroda je tako pred vsem svetom za vselej razkrinkal izmišljotine tistih, ki, služeč tujim interesom, še vedno pripovedujejo lahkovernežem pravljice o nezadovoljstvu Hrvatov in Jugoslavijci in o tem, da jugoslovenska ideja ne more premagati separatističnih instinktov. Tako so dnevi predsednikovega bivanja v Zagrebu tudi za ugled in avtoriteto Jugoslavije pred svetom velikega pomena.

V večerajšnji govor g. Živkovića je ena tistih manifestacij velike ideje, ki ostanejo za vedno zapisane v knjigah naše narodne zgodovine. S polnim pravom je g. Živković obujal spomin na velike Jugoslovence iz hrvatske preteklosti. Bilo je res, kakor da so prisotni Gaj, Jelačić in Strossmayer, ko je dvorana odmevala burnega odobravanja besedam, prožetim pravega jugoslovenskega duha.

Neurje povzročilo železniško nesrečo

Skoplje, 23. septembra. p. V Južni Srbiji, zlasti v okolici Strumice je divjalo snovično neurje. Naliv je bil sicer kratkotrajen, vendar pa tako silen, da je ponekod voda poplavila ulice in vrtove. Hludurniki so mahoma tako narasli, da so pri reki Strumici popolnoma preplavili železniško progo in jo mestoma zatrpali s kamenjem in peskom.

Zaradi tega je prišlo tudi do težke železniške nesreče, ki pa po dosedanjih ugotovitvah ni zahtevala človeških žrtev, pač pa je materialna škoda precej velika. V temni noči je privozil po progi tovorni vlak. Zaradi ostrega ovinka strojevodja ni mogel opaziti zatrpane proge ter je vozil z nezmanjšano brzino. Vlak se je zaletel v kup kamenja in peska s tako silo, da se je lokomotiva in osem vagonov prevrnilo. Iz Skoplja je bil takoj odposlan na pomoč delavski oddelek s posebnim vlakom. Očiščevalna dela so trajala vso noč vse do danes popolne, ko je bila proga zopet popravljena.

Za koncentracijo jugoslovenskih sil

Split, 23. septembra. n. Po sestanku prvakov bivše SDS je na vprašanje novinarjev, kakšen je neposreden razlog temu sestanku, odgovoril bivši minister dr. Grisogono takole: »Neposreden povod temu je akcija za koncentracijo jugoslovenskih sil, ki jo je napovedal v svojem govoru predsednik ministrskega sveta general Živković. Tako notranji kakor tudi zunanji položaj ne samo za nas, temveč za vso Evropo, ni takšen, da bi dopuščal, da ostajajo množice državljanov pasivne pri delu na konsolidaciji države in popolnem zblizanju vseh elementov nacije. V vrstah bivših strank je bilo spoštovanje vrednih nacionalnih elementov. Ta nacionalnost pa ne sme biti monopol nobene stranke ali skupine. Potrebno je, da se zbero in organizirajo velike sile naroda in podprejo izvedbo velike naloge, ki jo je poveril Nj. Vel. kralji svoji vladi z ozirom na definitivno izgraditev države na podlagi jugoslovenskega narodnega edinstva.«

Avtomobilska nesreča

Beograd, 23. septembra. AA. V okolici Zambolje se je danes prevrnil avtomobil. Lastnik Nagy je bil pri tem težko ranjen, kofar pa se je smrtno onesrečil.

Modernizacija Beograda

Beograd, 23. septembra. p. Beograjski župan inž. Milan Nešić, ki odputuje jutri na daljši dopust, je danes sprejel novinarje in jim podal daljšo izjavo o programu, ki si ga je sestavilo občinsko zastopstvo glede javnih del, ki bodo v Beogradu izvršena v bližnji bodočnosti. Kakor znano, je beograjska občina v ta namen najela pri domačih bankah posojilo v znesku 70 milijonov dinarjev, čegar prvi obrok je bil te dni že izplačan. S tem denarjem se bo pred vsem uredil drugi del Kalemegdana, kjer bo urejen moderen park in zgrajeno veliko otroško igrišče. V centru mesta se bodo izvršile velikopotezne regulacije, tako da bodo izginili celi bloki starih hiš, ki kvarijo sedaj etnotno arhitektonsko sliko. Tudi glede ureditve dunavskega pristanišča in savske obale so načrti že izgotovljeni in bodo ta delo izvršena nadalje v roku dveh let, ker morajo biti končana istočasno z dograditvijo mostu Beograd-Pančevo.

Premestitve profesorjev

Beograd, 23. septembra. AA. S sklepom ministrstva prosvete so premeščeni profesorji oziroma supletenti: Vincenc Verlič iz Ptuj; v Kranj, Franc Ahlin iz Banjaluke v Kranj, M. Preskar iz Murske Sobotne v Novo mesto, Rudolf Trobše iz Banjaluke v Maribor in Simo Szilagy iz Murske Sobotne v Maribor.

Vlak povozil gluho žensko

Zagreb, 23. septembra. n. Zagrebška železniška direkcija je prejela danes iz Novske obvestilo, da je sinoči usmrtil mešan vlak v Novski 56 letno Marijo Tišberger, ki je šla po železniškem tiru proti svojemu domu. Tišbergerjeva je bila gluha ter ni slišala signalov, ki jih je dajala lokomotiva mešanega vlaka. Vlak je ženo popolnoma razmesaril. Ugotovljeno je, da ne zadene krivda nobenega službenca.

Vodja čl. akademikov v Ljubljani

Ljubljana, 23. septembra. Danes je odputoval iz Prage v Ljubljano g. Vavrac Paleček, podpredsednik mednarodne studentske konfederacije in predsednik odbora za zunanje zadeve češkoslovaške studentske zveze.

Obsodba sodruznika Tuke

Bratislava, 23. septembra. Včeraj ob 6. popoldne je bila po tridnevni razpravi pred kazenskim senatom tukašnjega okrožnega sodišča izrečena razsoda proti Karlu Stögerju, sodruzniku Tuke, ki je bil obsojen zaradi zločina izdaje vojaških tajnosti na pet let ječe. Všet mu je bil preiskovalni zapor od 23. avgusta.

Silno razburjenje na Češkoslovaškem zaradi fašističnih napadov na Sokole in Sokolice

Italijanska poročila o krivdi za nesrečo v Pašmanskem prelivu so znova revoltirala vso češko javnost - Poziv na bojkot italijanskih letovišč

Italijanska uradna poročevalska agencija »Stefani« je objavila v nedeljo rezultat italijanske preiskave o trčenju »Karadjordja« in »Morosinija« v Pašmanskem prelivu dne 6. julija. K temu poročilu, ki vali vso krivdvo za katastrofo na našo ladjo, je napisal »Popolo d'Italia«, glasilo Mussolinievega brata, obširen komentar, poln grdih napadov na oba poveljnika »Karadjordja«, a tudi na češkoslovaške in poljske Sokole, ki so potovali s ponesrečeno ladjo. Tudi ta komentar je razširila uradna »Agencija Stefani« in ga objavljalo seveda vsi italijanski listi.

»Popolo d'Italia« očita kapetanu Prodanu, poveljniku »Karadjordja«, da je pijanec in da se je tudi usodne noči zabaval v svoji kabini, namesto da bi sam vodil ladjo skozi nevarni preliv. Enako napada »Popolo« poveljujočega oficirja Zuljevića, da se je po vzgledu svojega starešine zabaval na poveljniškem mostu »v družbi dveh ljubkih Sokolic«.

»Se hujši so napadi »Popola d'Italia« na češkoslovaške in poljske Sokole, o katerih piše doslovno: »Potniki na ladji so bili skoraj samo poljski in češkoslovaški Sokoli, ki so se vračali z zleta v Beogradu preko Dubrovnika po celi vrsti svečanosti, strastnih govorov in banketov z brezmejnim popivanjem. Dokazano je, da so se skoraj vsi nahajali tega dne na brodu v stanju izvanrednega razburjenja. Kako bi se drugače lahko tolmačilo dejstvo, ki so ga navedle verodostojne priče, da so nekateri potniki, ko jih je moštvo »Morosinija« rešilo s »Karadjordja«, zahtevali ob mrtvih truplih svojih rojakov in ob stokanju ranjencev, naj navijejo gramofon, da bodo lahko plesali.«

Umevno je, da je tako pisanje vodilnega fašističnega lista znova silno razburilo vso češko javnost in da reagirajo listi nanj v zelo ostrem tonu.

Praga, 23. septembra. d. »Narodni List« ogorčeno zavračajo italijanske očitke v daljšem članku, v katerem med drugim poudarjajo, da je »kapetan Prodan vzor plemenitega starega pomorščaka, ki ga ni treba braniti pred nesramnim obrekovanjem. Podlim sovražnikom vsega slovanstva ni zadostoval samo nizkoten napad na junaško posadko jugoslovenskega parnika, marveč morajo sedaj upljučati še češke in poljske Sokole in sramotiti njihove žene.«

List zaključuje: »V Milanu in Rimu vedo, da nam je spomin Ljudmille Novotne in Marije Svejdove, dveh naših Sokolic, nesrečnih žrtev italijanskega udara v jugoslovenski parnik, svet in nedotakljiv. Podlost italijanskega tiska postavlja sedaj ti dve nedolžni žrtvi k štirim njunim bratom, umorjenim v Trstu. Dolžni pa smo izjaviti, da je mera naše potrpečljivosti zaradi njihove nesramnosti sedaj polna. Ne bomo klicali po intervenciji našega poslanika v Rimu. Odgovorimo sami, vsi in složno, s strogo in brezobzirno kontrolo vseh, ki bi se morda upali še po teh žalitvah našega naroda in vsega slovanstva nositi svoj denar v Italijo. To je sedaj vprašanje naše narodne časti in časti vsakega poedlnca. Dokler ne dobimo za vse to sramotenje popolnega zadoščanja, ne sme noben Čehoslovak v Italijo.«

Akcija ČOS

Praga, 23. septembra. d. »Venkov« poroča: »ČOS je pričela sistematično zbirati material od onih svojih članov, ki so se udeležili potovanja na »Karadjordja« ter bo to gradivo predložila svetovni javnosti, da pokaže, kako klevečinstva in nepoštenost se metode italijanskega tiska.«

Praga, 23. septembra. d. »Lidove Noviny« poročajo:

»Italijanski uradni dopisni urad je reproduciral obširen članek lista »Popolo d'Italia« o procesu, ki se vodi v zadevi parnika »Karadjordja«. Italijanski list piše pri tem žaljivo o vseh ljudeh, ki so bili na nesrečnem parniku in zaključuje tendenco svojdga poročila s tem, da označuje »Karadjordja« za oficijelni parnik sokolskega zleta.

V to razburjenje pribaja privatno pismo, s katerim se obrača član jugoslovenskega Sokola in bivši član hrvatskega Sokola za pomoč za starostjo ČOS dr. Schreinerja. V pismu navaja pisec napade italijanskega tiska in pripominja, da uveljavlja italijanska družba, katere last je parnik »Francesco Morosini« kot »Jadranski plovitbi« kot lastnik »Karadjordja« dve veliki zahtevi: na eni strani povračilo stroškov za prevoz, nastanitev in prehrano brodolomcev, na drugi strani pa odškodnino za srebro, ki je bilo bajke pokradeno na Morosinju. V principu je po mednarodnem pomorskem pravu povračilo stroškov za oskrbo brodolomcev utemeljeno. V konkretnem primeru pa presenetljivo dejstvo, da zahteva Italijanska družba odškodnino, čeprav je vsaj po dosedanjih poročilih ugotovljeno, da je zakrivil katastrofo njen parnik. Poleg tega je zahteval znesek (177.000 Kč) izredno visok glede na to, da je bilo na »Karadjordju« samo 300 potnikov in da se sme zahtevati za reševalna dela samo povračilo dejanskih stroškov.

Skoro neverjetno se sliši nadaljnje poročilo jugoslovenskega Sokola, da namreč zahtevalo Italijani od jugoslovenske družbe odškodnino za srebrni pribor, katerega so baje ukradli Čehi, prevzeti na parnik »Morosini« s potapljačevskega »Karadjordja«. Na srebru povzročena škoda se navaja z zneskom 350.000 Kč. Kako naj bi prišli brodolomci do jedilnega pribora? Kako naj bi ga skrili, ko je pa ostala pritljava, kakor tudi vse drugo, kar so imeli češki potniki, na krovu »Karadjordja« ali pa na dnu morja in so se mnogi rešili skoro nagl. In vsi rešeni so bili vendar pod najstrožjim nadzorstvom na parniku v Zadru, kjer jih je stražila Italijanska policija.

Centrala ČOS je sklicala za današnji dan posvetovanje, na katerem je bilo sklenjeno, odrediti preiskovalno komisijo. Ta komisija

bo zaslišala vse sokolske udeležence usodne vožnje in naprosila druge Čeha, naj sporoče vse, kar jim je znano. Potem bo pa padla odločitev. ČOS si načelno prizadeva zbrati v zadevi čim objektivnejše informacije in postopati čim bolj trezno.

Za enkrat je prišlo samo do intervencije v češkoslovaškem zunanem ministrstvu. Danes popoldne sta se zglasila pri zastopniku zunanjega ministra dr. Krofti delegata ČOS, namestnik staroste František Mašek in gospodar dr. Jaroslav Urban, in se pritožila nad načinom pisanja nekaterih italijanskih listov, ki žalijo čast poljskih in češkoslovaških Sokolov. Minister dr. Krofta je zagotovil delegata, da poveča zunanje ministrstvo tej zadevi vso pozornost, in da stori v mejah svojega območja vse, da dobi Sokolstvo zadoščanje. Delegacija je izjavila ministru Krofti, da bo odstopila ČOS ministrstvu pismeni material, ki bo rezultat njene nove preiskave.

Ker pišejo italijanski listi enako kakor proti češkoslovaškimi tudi proti poljskim Sokolom, se je obrnila ČOS na poljsko sokolsko zvezo z dopisom, v katerem vprašuje, kaj namerava ukreniti o tej zadevi poljski Sokol. Sporoča mu tudi, kaj je ukrenil češkoslovaški Sokol. Nadaljni ukrepi bodo storjeni v sredo na plenarni seji odbora ČOS v Tyrševem domu.«

Komentar »Prager Presse«

Praga, 23. septembra. h. Nocojšnja »Prager Presse« reagira na poročila italijanskih listov o katastrofi »Karadjordja« ter piše med drugim: »Agencija Stefani« je dne 21. septembra objavila izvešček iz komentarija »Popolo d'Italia« glede poročila oficijelne italijanske preiskovalne komisije o trčenju »Karadjordja« in »Morosinija«. Komentar je pisan v takim tonu in vsebuje tako dalekosežne trditve, da nismo smatrali za primerno objaviti ga, dokler nismo imeli v rokah avtentičnega besedila iz »Popolo d'Italia«. Sedaj ko imamo avtentično besedilo, nam ne preostaja drugega, kakor da ugotovimo, da odgovarja izvešček »Agencije Stefani« glavni misli »Popola d'Italia«. Obenem moramo opozoriti na odmev, ki so ga povzročili v češkoslovaških listih ti napadi na čast jugoslovenske trgovske mornarice ter na čast poljskih in češkoslovaških Sokolov. List citira nato današnji uvodnik »Venkova« in uvodnik »Češkega Slova« in članek »Narodnih listov« o tej zadevi.

Resolucija agrarne mladine

Praga, 23. septembra. d. Te dni se je vršil v Pragi letni zbor razširjenega eksekutivnega odbora državne zveze republikanske omladine, ki obsega 100.000 organiziranih mlajših pristavev češkoslovaške agrarne stranke. Po tem zboru je bila, kakor poroča »Venkov«, sprejeta tudi naslednja resolucija:

»Ne moremo molčati o poslednjih dogodkih v Italiji, kjer so bili obsojeni štirje Jugoslovenci in je bila na posebno tendenčen način pospešena izvršitev sodbe. Ti dogodki značijo ostre protislovaške napore današnjega italijanskega vladnega režima. Ti dogodki, v zvezi s časopisno kampanjo italijanskih listov, so tako važni, da naravnost izzivajo narodna čustva vseh Slovanov. Občudujemo dostojni mir, ki ga je v tem tako resnem trenutku ohranil jugoslovenski narod, ker vemo, da bi bile posledice najdalekosežnejšega obsega, ako bi se mir porušil. Zavedajoč se v polni meri odgovornosti za svojo odločitev, izražamo soglasno naše simpatije napram jugoslovenskemu stališču, kajti postopek in metode italijanskega tiska so v nasprotju s temeljnimi pogoji mednarodne korektnosti. Izrekamo svoje simpatije zlasti tudi jugoslovenski kmetijski mladini in želimo čim ožjega sodelovanja z njo, da se medsebojno ojačimo.«

Protest čl. legionarjev

Praga, 23. septembra. d. Današnji »Venkov«, glasilo agrarne stranke, ki ji pripada tudi ministrski predsednik gosp. Udržal, poroča:

»Deputacija Udruženja češkoslovaških legionarjev v italijanske fronte je izročila gosp. poslaniku kraljevine Italije pismeno izjavo, v kateri opozarja na skupne boje italijanskih in češkoslovaških vojakov na frontah in nato nadaljuje: V spomin na kri, ki smo jo skupaj prelivali v svetovni vojni za osvoboditev naših in naših bratov iz skupnega suženjstva, obžalujemo, da se je v vašem tisku pojavil glas, ki povečuje ope, ki so tako vas kakor nas držali v suženjstvu. To nas boli in to znači kalitev prijateljskega razmerja med italijanskimi in češkoslovaškimi narodom.«

Izjava čl. gasilstva

Isti list dalje poroča: »Zveza prostovoljnih gasilcev v CSR je poslala jugoslovenskemu gasilstvu to le brzojavko: V hvaležnem spominu na krone trenutke in manifestacije bratske ljubezni in vdanosti, ki smo jih preživeli na poslednjem kongresu slovaškega gasilstva v Ljubljani, vam izražamo, dragi bratje, svoje vroče sočutje v težkih in boleasnih trenutkih, ki jih preživljate zaradi okrutne smrti svojih slovaških bratov v Italiji. Naj vam bo naša bratska ljubazen v uteho. Kakor smo se z vami radovali, tako sedaj z vami žalujemo in občutujemo isto bolelost, ki jo občutite vi. Zagotavljamo vas, da našega bratstva nikdo in nikdar ne bo mogel zlomiti in čim več bo trpljenja in preganjanja, tem trdnjeje in tem bolj nerazdružene bodo zveze, ki spajajo od nekdanj oba naša naroda.«

Rimski proces odgoden

Trst, 23. septembra. r. Včeraj bi se bila morala v Rimu pričeti razprava proti drugi skupini aretiranih Slovencev. Iz neznanih razlogov je bil proces v zadnjem hipu odgoden. Vršil se bo najbrž v začetku oktobra.

Avstrijska vladna kriza

Dunaj, 23. septembra. s. Predsedstvo krščansko-socialne zveze je razpravljalo danes o svojem stališču, zlasti v vprašanju zveznih železnic. Podkancelar Vaugoin je poročal o svoji borbi proti neprilicam pri zveznih železnicah. Klub je popolnoma odobrill njegovo poročilo ter je izjavil, da bo strnjel stal za podkancelarjem.

Dunaj, 23. sept. g. Iz političnih krogov se doznava, da se je na seji predsedstva krščansko-socialne stranke, na kateri je poročal podkancelar Vaugoin, postavljen predlog, naj se sklene izjava lojalnosti zveznemu kancelarju dr. Schobru. Ta predlog je bil po izredno ostrem poročilu Vaugoina odklonjen. Položaj je sedaj tak, da bodo šele na jutrišnji seji ministrov storjeni končnovaljavni sklepi. V političnih krogih se dalje govori, da bi Landbund pod nobenimi pogoji ne vstopil v kabinet Vaugoina.

Borzna panika v Ameriki

London, 23. sept. g. Na današnjih ameriških žitnih borzah, zlasti v Chicagu, Winnipegu in Newyorku, pa tudi na liverpoolskih žitni borzi so zabeležili nov padec tečajev. Katastrofalna baisse se nemoteno nadaljuje. Kurzne izgube v Chicagu so znašale danes povprečno 2 centa. Veliko vnesen mirjenje je na ameriških in angleških borzah povzročila vest, da je sovjetska vlada najela 170 večinoma angleških tovornih ladij, na katerih bo pripeljala velike množice žita in lesa v razne evropske države.

Newyork, 23. septembra. d. Na tukašnjih borzi je prišlo včeraj proti zaključku do velikega padca vrednostnih papirjev. Prodajalci so zadnje pol ure preplavili borzo s ponudbami, zaradi česar so znatno padle cene prvovrstnih papirjev. Prodanih je bilo 2.326.800 papirjev. Po mnenju strokovnjakov je vzrok večerajšnje baisse novi padec žitnih cen na najnižjo stopnjo v letu za dobavo v marcu in maju kakor tudi razočaranje nad počasnostjo oživljenja gospodarstva. Na efektivni borzi je bilo večeraj izgubljenih zaradi panične prodaje vrednostnih papirjev nad milijardo dolarjev.

Zaklad kralja Inkov najden

Newyork, 23. sept. d. V Andih so baje odkrili v neki gorski trdnjavi zaklad zanjega kralja Inkov, kakor poročajo iz Quayalquila v Ecuadorju. Ekspedicija je naprosila vlado, naj odpošlje vojaštvo, da bi bila zavarovana pri izkopavanju pred napadi Indijancev. Zaklad je odkril odvetnik Apere Diego Torre in ker mu je ecuadorska vlada odrekla pomoč, je baje zaprosil vlado Zedinjenih držav, naj odpošlje svojo križarko v luko Quayaquil, odkoder bi vojaštvo spremljalo ekspedicijo v gore. Za povračilo ponuja Torre del velikega zaklada poslednjega kralja Inkov. »Newyork Herald« izjavlja, da ne more biti nobenega govora o tem, da bi vlada USA ugodila tej prošnji, ker aocé kršiti suverenosti Ecuadorja. V ostalem pa se zdi poročilo Torreja malo verjetno.

Zaklad so zakopali Inki, ko je španski osvajač Pizaro umoril poslednjega kralja Inkov Atahualpa. Zaklad so našli Indijanci že meseca novembra v bližini vasi Alausi. Ze prej so našli okostnjake, ki so jim pokazali sled za zakladom. L. 1533. je Atahualpa obljubil Pizaru, da mu pokazuje zaklad, če ga pusti pri življenju, čeprav je pa je bil kljub temu umorjen, čeprav je izročil Pizaru ogromne množice zlata.

V CSR dobijo uradniki 13. plačo

Praga, 23. septembra. h. Danes je zasekala poslanska zbornica. Sprejet je bil zakon o 13. plači državnih namestencev. V četrtak bo zbornici predložen proračun.

Turški zunanji minister v Rusiji

Moskva, 23. septembra. o. V Odeso je prispel turški zunanji minister Tefvik Rudžibej, ki se je sestal na meji teritorialnih voda s Cicerinom. Oba državnika so pri prihodu v Odeso pozdravili zastopniki sovjetskega zunanje-političnega urada.

Predsednik BSK podal ostavko

Beograd, 23. septembra. p. Ker glede razdelitve denarja iz dohodkov ameriške turneje jugoslovenske nogometne reprezentance ni prišlo do sporazuma, je predsednik BSK dr. Živković danes podal ostavko. S tem se je spor, ki je nastal v okvirju JNS, še bolj poostiril. V beograjskih sportskih krogih izražajo željo, da bi se ta ne ljuba zadeva, ki zelo škoduje sportnim odnosajem, čimprej likvidirala.

Hmelj

Zalec, 23. septembra. Pri neizpremenjenem položaju je bilo danes kljub velikim judovskim praznikom stalno povpraševanje. Kupovali so kilogram do 11 Din in je verjetno, da bo to živahno povpraševanje trajalo še naprej.

Zatec, 23. septembra. h. Položaj na trgu in cene nespremenjene. Danes je deputacija čeških in nemških hmeljarjev posetila trgovskega ministra ter mu izročila znane pritožbe hmeljarjev. Trgovinski minister Matoušek je obljubil deputaciji, da bo o stvari razpravljaj ministrski svet, ki bo upošteval pritožbe. Prav tako se bodo upoštevale njihove želje pri spremembi pogodbe z Nemčijo.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: bolj stalno vreme, spremenljiva oblačnost, umerjeno toplejšje. Včerajšnja barometrijska je sedaj po prehodu barometrijske depresije prodrl na kontinent visok pritisk, ki povzroča razjasnitev neba. Ta pritisk je posebno močan v južni Evropi ter v centralnem delu kontinenta, dočim leži na severu še vedno relativno nizek pritisk. V splošnem je porastel pritisk za 2,5 do 5 mm ter se je gibal v mejah 762 do 766 mm. Jutranje temperature so v splošnem padle za 1 do 7 st., in sicer največ v Liki in gornjem primorju, le v južnem primorju so zrastle za 1 do 3 ost. Gibale pa so se v zaledju od 4 do 18 st., ter v primorju od 13 do 20 st. Nebo je bilo večeraj zjutraj samo v zapadni gorski Hrvatski in v južnem primorju prilično vedro, v ostalih pokrajnah pa oblačno popolnoma ali deloma, tu in tam celo dež. Vetrovi so bili zelo močni samo v južnem primorju, in sicer s severnega kvadranta, dočim je v notranjosti prevladoval slab veter z zapadnega kvadranta. Morje je bilo v gornjem primorju mirno, na odprtem morju valovito in le okoli otokov nemirno.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Na severu menjajoče se oblačno, od časa do časa malo deža, na jugu malo spremembe.

Naši kraji in ljudje

Povratek španskega princa Alfonza

Ljubljana, 23. septembra Španski princ Alfonz si je danes dopoldne v spremstvu Nj. Vel. kraljice Marije ogledal blejsko pokrajino, ki je nanj napravila najboljši vtis.

Okrog 14. se je princ v spremstvu podpolkovnika Pogačnika pripeljal z avtom z Bleda zopet v Ljubljano in takoj nadaljeval pot na vojaško letališče pri D. M. v Polju. Vstopil je v letalo Breguet XIX. in s pilotom kapetanom Štintićem odletel v Beograd, kjer je španski poslanik Torrijos zvečer privedel na čast princu Alfonzu banket v hotelu pri Srbskem kralju.

Nameščenstvo

Pod tem naslovom je izšel III. zvezek socialne knjižnice Zveze društev privatnih nameščencev. Izšel je prvi splošno-znanstveno-poljudnega dela »Nameščenstvo«, spisal dr. Stojan Bajč. Zveza društev privatnih nameščencev je tudi s to publikacijo dokazala, da pravilno pojmuje svoj program: da s širjenjem poznanja socialno-političnih zakonitih določil svojim članom olajša obrambo njih interesov, na drugi strani pa podčrta veliko važnost socialnega prava.

Socialno pravo pri nas nima mnogo zagovornikov, prav malo ima znanstvenikov, ki bi študij socialnega prava gojili, poglobljali in s tem pripomogli k vsebinski in formalni modernizaciji delovnega prava. Podoba je, da je tudi v znanstvenih krogih socialno pravo — morda vedo ti — smatrano za neke vrste nižje pravo, ki da ni posebne važnosti za življenje in morda manj zanimivo ter premalo sposobno za znanstveni študij. V teh dejstvih je najbrž vzrok, da imamo malo socialno-politične literature, posebno malo pa razprav o delovnem pravu. Zato je prizadevanje Zveze društev privatnih nameščencev posebne hvale vredno, da po svojih močeh utira pot v spoznanje, da je delovno pravo bistveni in sestavni del modernega pravnega življenja in gradivo, katero ima za subjekt delovno silo človeka, kateri za gospodarski, kulturni in politični napredek naroda in države vendarle še vedno pomeni vse.

Delo dr. Bajčice je v dvojnem pogledu važno in dobro. Ono kodificira po raznih zakonih razmetane zakonite predpise v eno sistematično pregledno enoto in celoto; zelo skrbno in skoroda popolno je podana dosedanja važnejša judikatura v najvažnejših stvareh nameščenskega prava. Delo podaja pregled najvažnejše zadevne literature. Na drugi strani pa je delo tudi znanstvene važnosti. Skrbno so izbrani in novo ustvarjeni izrazi za pravne pojme, katerim do sedaj nismo znali imena. Ni morda še posrečeno ali odgovarjajoče duhu jezika in smisla, vendar pa jasnosti in smisla ne manjka. Za praktične svrhe te knjižice bi bilo priporočljivo, da bi bila vsebina preglednejše razvrščena in bolj detajlirana s poglavji in podpoglavji; cela kopica pravnih predpisov je obravnavana pod enim poglavjem brez podnaslovov ali drugačnih označb, katere olajšajo praktično uporabo. Želimo, da bi v kratkem izšlo nadaljevanje te razprave, odnosno kodifikacije.

Knjižico bi moral imeti vsak nameščenec, privatne pisarne in pa tudi javni uradi in oblasti, ki morajo nameščenstvo pravo praktično uporabljati. Dr. J. B.

Ne lišpajte se s pavovim perjem

Iz Ribnice nam poročajo: Razstava suhe robe na jesenskem velesejmu je dala raznim demagogom in agitatorjem priliko, da se zopet trudijo pripisati samo nekaterim osebam vse uspehe, ki so bili doseženi v prid ribniške domače obrti. Postopa se pri takih prilikah z ono »širokogrudnostjo«, ki je morda bila razumljiva v dobah volilne borbe, ki pa ni dovoljena v današnjih časih nevtralnega in objektivnega opazovanja in gledanja.

Gre tu predvsem za trditve, da je ta ali oni spravil suho robo, odnosno krošnjarstvo v pogodbe z Italijo in Avstrijo. Treba je ugotoviti, da so v tej stvari vsi v poštev prihajajoči politični in gospodarski krogi mnogo storili. Zlasti so svoj čas tudi ribniški trgovski gremiji, razne zadruge in posamezniki iz ribniškega okraja s predstavitvami, intervencijami in prošnjami stalno opozarjali na potrebo zaščite ribniške domače obrti.

Ljubljanska Trgovska zbornica je izdelala natančen elaborat, ki je služil pozneje za osnovno informacijo pri tozadevnih pogajanjih. Seveda so tudi bivši domači poslanci izpolnili svojo dolžnost ter zlasti pokojni dr. Zerjav, ki je bil v vladi, ko so padale odločitve, vse storil, da je bilo tako v italijanski, kakor v avstrijski pogodbi »ribniško« in sploh krošnjarsko vprašanje rešeno ugodno.

Pogodbo z Italijo je, kakor znano, sklenil l. 1924. tedanji minister dr. H. Krizman. Parlamentarna odobritev pogodbe v l. 1928. pa je bila le formalnega značaja in ni na pogodbi ničesar spremenila. Pogajanja z Avstrijo so se vodila po instrukcijah, ki jih je izdelal tedanji minister ter govornik dr. I. Grisogono, pri čemer je odločilno vplival zlasti glede naše domače obrti tedanji minister socialne politike dr. G. Zerjav; zaključena so bila ta pogajanja pod ministrom dr. L. Krajačem v jeseni 1925, ko se je za interese ribniške doline osobito zavzel minister I. Pučelj. Tudi tedanji poslanec K. Škulj sicer v odločilnih momentih ni imel merodajnega vpliva, a se je seveda tudi vedno živo in živo zanimal za robo svojih volilcev. Mnogo zaslug si je zlasti pri pogodbi z Italijo stekel pokojni dr. O. Rvbar, pri pogajanjih z Avstrijo pa tajnik Zbornice TOI g. Ivan Mohorič, ki je sodeloval kot ekspert s posebnim ozir na potrebe domače obrti Slovenije.

Ako se torej danes hoče enega ali drugega napraviti za ribniškega stratega, generala suhe robe in za očeta ugodnosti, ki jih je dolžna suha roba zlasti v odnosih s sosednimi državami, je to seveda smešno in abotno. Oče ugodnosti je pač le naša skupnost v Jugoslaviji in edino njeje morata biti hvaležna tudi Ribnici ter ves kočevski okraj. Vsakemu svoje, vsem pa vse!

Strašen zločin zaradi prevžitka

Novo mesto, 23. septembra Pred okrožnim sodiščem se je zagovarjal danes 40-letni posestnik na Mlakah Jože Kralj, ker je letos 24. junija na strašen način usmrtil svojo mačeho Dorotejo Kraljevo na Krasincu. Obtoženec se je z mačeho že dolgo časa prepiral in pravda zaradi prevžitka in ker se je je tudi dejansko hotel, je bil že dvakrat obsojen zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe, in sicer prvič na 4, drugič pa na 5 mesecev težke ječe.

Te kazni pa Kralja, ki je na glasu kot velik nasilnež, niso spametovale. Ko ga je mačeha zopet tožila zaradi prevžitka, je Kralj govoril pred sodi, da jo bo ubil, če se ne bo hotela z njim tako poravnati, kakor sam hoče. Neko sosedo je celo vprašal, kje ima ženska ledvice ter pristavil, da bo staro do smrti osual. Že pred svojim zločinom je prišel enkrat na Krasince, kjer je mačeha stanovala. Tu je razbijal

po vratih in vpil, da jo bo ubil. Na dan zločina je prišel k njej v družbi svoje žene in hčerke. Mačeho je pozval, naj odstopi od svojih prevžitniških pravic. Ko je mačeha zatrdala, da ne bo tega nikdar storila, je navlil na njo ter jo suval z nogo v prsa in trebuh. Med tem je Kraljeva žena s hčerko zbežala iz hiše. Kralj pa je naprej suval svojo mačeho. Zlomil ji je pet reber ter ji prizadel smrtno nevarne poškodbe, katerim je Doroteja Kraljeva kmalu podlegla. Kralj je neko sosedo še dvakrat vprašal, če je mačeha res mrtva in ko je sosedo to pritrdila, je dejal: Hvala Bogu!

Orožnikom se svoj zločin priznal, češ, da se je mačeho moral iznebiti, ker bi drugače zaradi njenih terjatev sam propadel s svojo družino.

Pred sodniki se je Jože Kralj zagovarjal z vinjenostjo. Trdil je, da je prejšnji večer popil dosti »direktorja« ali šmarnice in potem, ko je bil po vrhu še silno razburjen, ni več vedel, kaj počenja. Ta zagovor pa ni obveljal in je bil obsojen na 12 let robije. Njegov zagovornik je prijavil revizijo in priziv.

Jutri!

Največji kriminalni govoreči film iz podzemnega Berlina.

Godba in šlagerji: Willi Kollo.

Jutri!

Elitni kino Matica

Prvi trije dnevi dražbe v Murski Soboti

Murska Sobotica, 23. septembra. V soboto je bila zaključena dražba v gradu grofa Szaparyja za stvari, ki so bile določene, da pridejo na vrste prvi teden. Kakor znano, je razprodaja vsak četrtek, petek in soboto do vstevsi 30. novembra t. l. V prvih treh dnevih sicer ni bil tak navel kupcev kakor pred dvema mesecema, ko se je dražba pričela in potem prelozila na 18. september, zato pa so bili sami resni reflektanti, ki so strokovnjaško cenili vsako stvar in se potem medsebojno sporazumeli za ceno.

Kot glavni kupci so nastopili: banska uprava in muzej iz Zagreba, muzej iz Ljubljane, dr. Kodella iz Grada, grofica Zichy iz Beltinca, naše zunanje ministrstvo, dr. Viola iz Čakovca, veleposelnik Suppanz iz Zagreba itd. Izmed celotnih garnitur je bilo prodano za 20.000 Din v Ljubljano, velika rokoka garnitura, ki se je nahajala v glavnem salonu, Manjša, ki se je nahajala v ravnotam, pojde v Gradec za 17.000 dinarjev. Eno najlepših stvari v gradu, baročni komplet (ogledalo, chaiselongue, 3 fotelji, zofo, miza, 2 stola, konzola, španska stena) ocenjen po dr. Mantuaniju na 14.400 Din, je kupil g. dr. Mal za muzej v Ljubljani in plačal 40.900 Din. Zagreb je kupil malo garnituro, ki se je nahajala v sobi Marije Terezije za 8000 Din (cenjena na 1820 Din). Baročni fotelji s stari gobelinom je kupil dr. Mal za 3.900 Din (cenjen 2000). Krasno garnituro »chippendale« cenjeno na 23.000 Din, je kupila banska uprava v Zagrebu za 37.000 Din. Od posameznih predmetov so dosegle vaze razmeroma visoko ceno. Za slike pa so potni bili pravih interesentov. Lestence, cenjen na 2500 Din, je dosegel 5.100 Din. Baročno zrcalo, cenjeno na 12.000, je bilo prodano za 25.000 Din.

V splošnem so bili kupci zadovoljni tako z organizacijo prodaje kakor tudi s cenami. Ta teden se je nadaljuje s prodajo posameznih kosov pohištva, drugi teden pa pride na vrsto porcelan. Ker je bilo v gradu 80 sob, ki so bile vse dobro opremljene, ni misliti da bi se mogla dražba kmalu zaključiti.

Trdovratno zapeko, katar debelega črevesa, napetosti želodčne motnje, zastajanje krvi, nedelavnost jeter, zlato žilo, bolečine v kolkih odpravimo z uporabo naravnih »Franz Josefovih grenčice«, če jo izpijemo zjutraj in zvečer malo čisto. Zdravniki strokovne veličine izpričujejo, da učinkuje »Franz Josefov« voda celo pri zdržljivem črevesu brez bolečin. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in spekerijskih trgovinah.

Dva čudna primera smrti

Zagorje, 22. septembra V Sklendrovcu je umrl nagle smrti 33-letni oženjen posestnik in trboveljski rudar Henrik Savšek. Popoldne, preden ga je zatekla smrt, je hodil z otroci po svojem posestvu, po večerji pa je odšel k počitku na videz popolnoma zdrav. Ponoči se je prebudil in prošil ženo, naj mu prinese kozarec vode. Ko se je žena vrnila iz vodo, ga je našla že mrtvega. Pokojnik, ki je bil priden delavec, se je že dalje časa pritoževal nad bolečinami v želodcu. Zdravniki so mu predpisali posebno hrano, nihče pa ni mislil, da je njegovo stanje tako resno. Savšek se najbrž ni ravnal po predpisih in je to povzročilo njegovo naglo smrt. Ob veliki udeležbi prebivalstva so ga pokopali v št. Jurju pod Kumom. Zapustil je ženo in 5 neposkrbljenih otrok.

Hlapec Anton Marela, star 66 let, pa je umrl na še bolj čuden način. Služil je pri posestniku in gostilničarju g. Ivanu Bregarju na Izlakah že 14 let v splošno zadovoljnost družine. Nekega popoldneva, ko je bil prost, je odšel v Kisovec, odkoder se je vrnil v pozni večerni uri domov. Dekla je slišala, kako je vzhival in stokal, ko je šel po stopnicah v svojo sobo. Ker ga drugi dan ni bilo na spregled, so ga iskali. Našli so ga v postelji nezavestnega z veliko rano na glavi. Iz nezavesti ga tudi zdravnik ni mogel prebuditi. Tri dni je ležal v nezavesti, četrti dan pa je umrl, ne da bi mogel prej povedati, kaj se mu je zgodilo. Mogoče je samo dvojce: nesreča ali pa zločinski napad. Orožništvo preiskuje zadevo, skrivnost za smrti bo pa najbrž ostala pokopana z nesrečnim hlapcem.

Hrastniške ceste

Hrastnik, 23. septembra.

Cesto Hrastnik—Zidani most so začeli cestni delavci na račun cestnega odbora v Laskem razdirati. Ta cesta je zelo ozka in je bilo to delo zelo nujno. Žaje bodo letos popravili najpotrebnejše, drugo leto pa delo nadaljevali. Ti cestni delavci so sami hrastniški staropokojni rudarji s skromno pokojnino. Ker bi bila pot za te stare ljudi do hrastniškega rudnika do polpota proti Zidanemu mostu — 8 do 10 km dvakrat na dan zelo težavna zato so se delavci dogovorili s tukajšnjim avtolaštikom g. Hercogom, da jih za malenkostno odškodnino prevaža vsak dan na delo in z dela. Stari avtobus vozi sedaj naše »cestartije« ob pol 6. zjutraj z doma in popoldne ob pol 15. trudne in lačne domov.

Tudi naša hrastniška cesta je ponekod nujno potrebna razširjenja. Ze lani smo opozarjali cestni odbor na ozek most pri Logarjevi žagi. Most so potem sicer razširili, a zelo malo. Tukaj se je pretečeni teden kolezarju Toplaku pripetila nesreča, ki le k sreči ni imela prehudih posledic. Tudi cesta je takoj za tem mostom nasproti Logarjevemu mlina zelo ozka in na obeh straneh zaradi odтока zelo vzhočena. Na levi strani ceste ob potoku pa je povrh še velik kup kamenja. Na dan zadnje nesreče je po desni strani pravilno vozil voznik težko natovoren voz proti rudniku, po levi strani oziroma desni proti mostu pa so šli rudniški uslužbenci domov k obedu. Za njimi se je pripeljal zidarski pomočnik Toplak. Na ozkem prostoru med vozom in kupom kamenja se ni mogel ogniti pešcem ter je zavolil v kup kamenja, si razbil kolo, sam pa se je k sreči le lažje poškodoval. Zopet dokaz, kako potrebno je naše ceste na nekaterih mestih razširiti.

SAMO ŠE DANES ob 4., 7% in 9% zvečer:

Harry Liedtke Maria Paudler

v smešhopni veselolgr

KORVETNI KAPITAN

„Elitni kino Matica“

Telefon 2124

Avtomobilska nezgoda pri Zgornji Polskavi

Nov. Bistrica, 23. septembra.

Snoči okrog pol 21. se je peljal iz Frama kmet Stefan Dobnikar z enovprežnim vozom na Pokoš. Tik pred Finžgarjevo gostišno, kjer zavije cesta v ostrom ovinku proti Zgornji Polskavi, je privozil nasproti neki mariborski izvošček z avtom. Ker oba voznika nista imela luči, nista pravčasno opazila drug drugega in nesreči se ni bilo moči več izogniti.

Konj se je splašil in odskočil naravnost pod avtomobil, ki mu je razrezal lobožanj. Zaradi sunka se je voz prevrnil, pri čemer je dobil kmet Dobnikar hude poškodbe. Tudi sofer je bil opasno ranjen, vendar je kljub temu vozil avto, ki je ostal nepoškodovan, proti Mariboru. Na poti pa je omagal, nakar ga je prepeljala rešilna postaja v mariborsko bolnico.

Tu je sofer Pečnik iz Tezna pri Mariboru zahteval, naj ga peljejo na dom. Zato so ga v svrhu obvezanja odpeljali na rešilno postajo, kjer pa je Pečnik padel v nezavest in so ga morali odpremiti v bolnico. Ugotovljeno je, da je kmečki voznik vozil z nerazsvetljenim vozom in na napačni strani. Pečnikov avto je rešilni oddelek spravil na svoje dvorišče.

Ljubiteljem lepih preprog!

Samo en teden traja razprodaja 600 komadov vsakovrstnih perzijskih preprog vsakovrstnih kvalitet in v vseh dimenzijah. Preproge so bile namenjene za jesensko velesejmsko razstavo, pa se je pošiljka zakasnila. — IZKORISTITE REDKO PRILIKO! Ogled vsak dan od 9. do 12. dopoldne in od 3. do 6. popoldne.

Hotel Lloyd, soba št. 3. Ljubljana, Sv. Petra cesta.

Lepa železničarska svečanost v Ljubljani

Ljubljana, 23. septembra

Danes je bilo v slavnostni dvorani ljubljanske železniške direkcije izvršeno svečano odlikovanje mnogostevnih železniških uslužbencev. Odlikovanja za uradnike na prosti in vse zlate ter srebrne kolajne so bile predane v svrhu izročitve pristojnim načelnikom ter šefom službe, sekcij in kurilnic, a tem samim in lepemu številu višjih uradnikov centrale, vsega 82 odlikovanj z redom sv. Save, je izročil osebno direktor dr. Borko.

V svojem prisrčnem nagovoru je poudaril, da smatra s tem činom odlikovano vse osobe ljubljanske direkcije, da ta odlikovanja ne služijo samo v čast, temveč naj bodo vsem v poseben ponos, ker so jim v znak najvišjega priznanja podeljena z ukazom kralja, ki služi vsem kot najsveteljši vzor človeka, upravnika in vladarja. Pozval je prisotne in preko njih celokupno osobe, naj pokaže svojo hvaležnost za to visoko priznanje na ta način, da za naprej še požrtvovalneje in vztrajnejše dela po vzvišenih idejah in intencijah, izraženih v zgodovinskem manifestu Nj. Vel. od 6. januarja l. l. v njegovih visokih besedah, naslovljenih takrat ministrom, v velikem činu od 3. oktobra l. l. ter naposled v velepomembni deklaraciji visoke vlade od 4. julija t. l., ki je važna posebno za državne uradnike. Direktor Borko je apeliral na vse osobe, naj obdržijo vedno in povsod pred očmi te velike ideje in cilje, da bo moglo z jekleno jugoslovensko voljo in čvrstim sokolskim duhom, v slogi in medsebojni ljubezni stalno delovati in živeti za napredek ustanove, za blagor naroda in procvit naše velike Jugoslavije. S tem bodo dane najboljšie garancije za srečo in zadovoljstvo železničarjev samih.

V imenu odlikovanih se je toplo zahvalil inž. Müller-Petrič ter trdno obljubil, da se bo vse osobe ravnalo po svetlih vzorih svojih najvišjih starih. Ministru prometa inž. Radivojeviću je bila odposlana naslednja bizojevka: »Danes so bila izročena na svečan način mnogostevna odličja osobu ljubljanske direkcije, ki je bilo odlikovano ob priliki rojstva Nj. Vis. kraljeviča Andreja. Prosim v imenu vseh odlikovanih in celokupnega osobja podrejene direkcije, da na najvišjem mestu raztolmačite globoka čustva iskrene hvaležnosti, brezpogojne vdanosti in ljubezni do našega premodrega vladarja in njegovega visokega doma s prisego vseh prisotnih, da bodo vedno in povsod zvesto in vdano služili za popolno zmago Nj. Veličanstva in njegove vlade velikih jugoslovenskih idej in ciljev po vzvišenem gestu: Z vero v Boga za kralja in domovino. Direktor dr. Borko l. r.«

S trikratnim navdušenjem »živio« Nj. Veličanstvu kralju in kraljevskemu domu je bila svečanost zaključena. (AA)

Beseda o borovškem letovišču

Kranjska gora, 23. septembra.

Sedaj, ko so dolino zapustili skoro vsi gosti in je nastopilo splošno brezdolje, bi bilo umestno, da bi šlo borovško letovišče vase in preiščljalo o vsem, kar je letovišču v prvi vrsti potrebno. Med sezono je bilo dosti kritike in to od strani poklicanih in nepoklicanih. A kritika je šla našim ljudem mimo ušes, pač iz razloga, ker je zaradi silne zaposlenosti in tujskega vrvenja niso hoteli postlušati. Toda je še drug vzrok in ta vzrok bo menda najbolj držal. Naši ljudje ne prenesejo kritike, pa naj je še tako opravljena in dobrohotna, in se razburjajo, če pride taka kritika med široko javnost. Pa nečisto razumeti, da je letovišče javno ter so radi tega letovišče in njegovi funkcionarji podvrženi tudi kritiki, ki je bila do zdaj strogo objektivna in si je samo prizadevala, da bi izboljšala položaj v letovišču in dala potrebne smernice, da se letovišče dvigne do one višine, ki jo v resnici zasluži.

Radi tega mora letovišče zdaj, ko ima čas, resno iti vase in brez odpora proučiti vse očihte in nasvete, ki jih je slišalo javno in zasebno. Zakaj drugače bi človek lahko mislil, da so pri nas ljudje komodni in imajo radi, če jih kdo dram in jih neprijetno razburja vsaka javna polemika. Pri tem pa moramo pomisliti, da živimo sedaj tik ob meji, onkraj katere vladajo vse drugače in lepše ter izvrstno urejene tujske-prometne in letoviščarske razmere. Živimo pa tudi v času, ki zahteva od nas malo več impulzivnosti ter malo manj ozira na svojo lastno udobnost in korist.

Pošteni in pravični regulacijski načrt, ki bi skrojil Kranjsko goro vsaj za prvi videz v originalno planinsko letovišče ter ji dal potrebno obiležje, je popolnoma zaspal, bogsigavedi kje in v katerem predalu. Ljudstvo zida divje in brez načrta naprej,

Redek primer pri živoreji

Posestniku Antonu Črečniku v Vuzenici je povrgla krava marijadvorske pasme čvrate trojček, ki so tehtali štiri tedne stari skupno 135 kg.

parcele se rušijo in zgradbe vstajajo iz tal kakor gobe, vse brez pomisleka in srčnega ter potrebnega čuta za zunanost letovišča. Sveta je le se malo na razpolago in preden bo pogledal regulacijski načrt v naše kraje, bo dolinca zazidana do skrajnega kotička. Ne vem, zakaj da pri nas noče imeti nihče okusa ali pa vsaj malo umetniškega čuta. Zaradi gosposkih tujecev zedno »gosposke« bajte, pa ne vedo, da zdaj Kranjska gora izgleda kakor preprosta kmetiška starka v narodni noži z modernim gosposkim klobukom na glavi. Skrajno neokusno, ki je zavaljala po vasi, opaziš že takoj, ko stopiš čez pišenski most — tik pred vhodom v vas zagledaš čudno in strašno neestetično razmetano kolonijo, ki jo tvorijo hišice, zgrajene na vse mogoče načine in stoječe na vse mogoče načine. Tujec, ki se vozi to mimo v vas, si pač lahko misli svoje o originalnosti borovške estetike.

Leto dni je že minilo, odkar se je Kranjska gora javno proklamirala za letovišče. A še do sedaj ni niti sledu o parku, ki ga je občina hotela nasaditi na krasnem pašniku Požarju, ki tvori naraven vhod k novozgrajenemu letovišču. Nasprotno — les in odpadki drv ter smeti se kopižijo vedno bolj tod okrog kljub temu, da se je zgrajal že vsak tujec zaradi tega. Zdi se, da bo ostalo vedno pri tem, že zaradi tega, da tujec ne bo mogel iz naravne, slikovite verande naše edine kavarne uživati prekrasne planinske krasote.

V družabnem pogledu ni za zabavo gostov prav nič preskrbljeno in gosti se morajo zabavati na lastno pest. Društveno življenje je mrtvo, ker nimamo nobenega društva, ki bi dajalo pobudo za kako prireditve gostom na veselje in v zabavo. Čudno pa je, da pri nas nimamo nobenega sokolskega društva, ki bi bilo skrajno potrebno, in se do sedaj niti ne misli na ustanovitev. Veliko manjši kraji nego Kranjska gora imajo svojega Sokola, ki se jim krasno razvija. Sicer je bil pri nas Sokol ustanovljen že pred davnimi leti, a je propadel zaradi strankarskih sporov in ker ga niso podpirali prav oni, ki so se bali zamere na desno ali levo.

Strankarstva zdaj ni več in če bi imeli vsaj malo dobre volje in če bi se za stvar zaval občinski odbor, ki je dolžan skrbeti tudi za telesno vzgojo mladine, je ustanovitev Sokola stvar že jutrišnjega dneva. Zato moramo posebno apelirati na gosp. bankskega svetnika in župana, da se zavzame za zadevo kot najbolj ugledni in najbolj sposobni človek, v čigar rokah je koncentrirano vse društveno življenje. On je najbolj poklican za to, ker se ostala inteligenca žalobno ne briga dosti za društveno življenje in nima pravi nobenega stika s preprostim ljudstvom. Tudi dijaštvo, ki je pred vojno uprav poživilo Kranjsko goro ob počitnicah in se vsestransko udeleževalo, posebno pri prosvetnem in narodnem delu, nima nikakega smisla za javno, a najmanj za kulturno in društveno življenje. Zato je ustanovitev Sokola skrajna lokalna potreba in to društvo bi bilo edino toliko močno, da bi pregledalo iz letovišča mrtvilo in ga prebudilo v novo, skrajno delavno življenje. V.

Damski plašči

in obleke, izgotovljene po meri, ne dosežejo šika in elegancije PLASČEV tvrdke FRAN LUKIČ v STRITARJEVI ULICI, ki jih dobiti že od Din 300.— naprej. Pred nakupom blaga pomerjajte naše plašče.

Dve nenavadni nesreči

Novo mesto, 23. septembra

33-letni Ivan Zupančič, tesar iz Podgora pri Prečni, je tesal v gozdu pri Podstenicah hlode s svojim pomočnikom, ki ga je za trenutek poslal v mesto po razne potrebščine. Med tem časom si je napravil ogenj, da bi skuhal kosilo. Ko se je ogenj močno razplamtel, ga je hotel popraviti; vzpel se je preko njega, pri tem pa je dobil epileptičen napad, ki ga je vrgel v ogenj. Začela mu je goreti obleka in ko se je v groznih bolečinah prebudil iz nezavesti, se je še mogoče odstranil od ognja, ki mu je ožgal obe nogi do kosti. Nato je pričel obupno klicati na pomoč, vendar pa ga ni nihče čul. Šele čez nekaj časa je prišel njegov pomočnik, ki je poklical ljudi, nakar so ga prepeljali hudo ranjenega v novomeško bolnico.

V Dulah pri Bučki so zvečer v vinogradu Janeza Sedlarja naložili polne kadi grozda na voz, da bi ga odpeljali na gospodarjev dom. Na poti, ki je zelo slaba, so kadi odskakovale in je zato eno kad držal za rob gospodar Sedlar sam. Na nekem ovinku pa se je eno kolo zadelo ob kamen, voz se je nagnil, kad je zdrsilna na tla, pri čemer je zadela Sedlarja in mu zlomila desno nogo nad kolonom. Prepeljali so ga v novomeško bolnico.

Srečke za IV. razred državne razr. loterije so dospele

Opozorjamo naše igralce, da je čas za obnovo srečk do 1. oktobra. Zrebanje pa se bo vršilo dne 6. oktobra. Kdor hoče igrati v V. razredu (milijonskem) naj pravočasno zamenja srečko, da ne bo prepozno. Nekaj srečk je tudi še za IV. razr. na razpolago.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

GOSPODARSTVO

Mednarodni zadružni kongres

Zadružno gibanje, ki izvira od prvih početkov ob koncu 18. in v začetku 19. stoletja preko prve organizirane zadruge 28 ubogih tkalcev v angleškem Rochdalu, ki so si začeli skupno nabavljati življenske potrebščine, ter poznejših ustanov Raiffeisna in Schultze Delitzscha, ki sta hotela na zadružni podlagi organizirati denar, je postalo v svetovnem gospodarstvu važen faktor. Vse panoge narodnega gospodarstva prehajajo polagoma v okvir zadružnega udejstvovanja in marsikje je zadružništvo čimlel, ki je v narodnem gospodarstvu odločilno. Ne le vsa Evropa, tudi večina azijskih držav, dalje Amerika in Avstralija razumevajo pomen zadružne misli ter ideje, da se narodno gospodarstvo uredi na samopomoči.

Zadružništvo bi pa lahko razdelili v dve veliki skupini: konzumno - produktivno in kmetijsko - produktivno zadružništvo. Vnesna skupina bi bila denar, zadružništvo. Možna je še razdelitev, podobna gornji, po članstvu, in to bi bilo delavsko ter kmetijsko zadružništvo, denarne zadruge bi pa pripadle obema, morda celo drugi skupini bolj, ker vrše vlogo hranilnic pri delavstvu glavno konzumne zadruge.

Prvi skupini tega zadružništva bi pripadale konzumne zadruge (konzumna društva), ki imajo v svojem polnem razvoju tudi svoje hranilne oddelke, lastna produktivna podjetja (pekarske, klavnice, razne tovarne itd.) in celo stavbene oddelke (Nemčija, Anglija), dalje bi pripadale sene velenakupne družbe, ki skrbje za nakup v velikem za konzumne zadruge ene zveze, oziroma države, ter imajo v večini lastno proizvodnjo v svojih rokah (angleška ima na pr. okrog 100 tovarn, lastne parnike, žitne in čajne plantaže), potem samostojne stavbene in samostojne delavske produktivne zadruge, delavske hranilnice, večina delavskih in zadružnih bank ter del zadružnih zavarovalnic. Druga (kmetijska) skupina bi pa imela večino nakupnih in prodajnih zadrug, glavne prodajne zadruge, kmetijsko - proizvodne zadruge (mlekarke, živinorejske, sadjarske, vinarške, strojne, perutinarske, oljarske, pašniške itd.), večino hranilnic sistemov Raiffeisna in Schultze Delitzscha, nekaj zadružnih bank ter del zadružnih zavarovalnic (toča, požar itd.).

Te zadruge, predvsem pa konzumne, so se združile po večletnih pripravah v letu 1895. na kongresu v Londonu v mednarodno zvezo, ki se naziva Mednarodna zadružna zveza (alijanska) v Londonu. Iz skromnih početkov, ko sta jo propagirala predvsem Francoz Emil de Boyve in Anglež Edward Vansittart Neale, je narasla danes v eno najmočnejših mednarodnih zvez sveta. Zveza temelji na načelih rochdalskih zadružnih pionirjev, ki so v l. 1844. ustanovili zadružni oddajni sistem, ki je danes na svetu najbolj v rabi in ki ima namen, da obstoječi režim na konkurenčnem boju osnovanega privatnega gospodarstva nadomesti s sistemom, ki bo temeljil na vzajemnosti in samopomoči. Članice zveze morejo postati narodne zadruge zveze, okrajna združenja in tudi posamezne zadruge izven zveze, katerih pravila soglašajo z demokratičnim in pravičnim temeljem rochdalskega sistema. Glavna načela tega sistema so: vsi člani imajo enako glasovalno pravico ne glede na število deležev, ki jih član posejeda, in prebitek se deli ne glede na obsevanje deležev ali po načelu povračil po razmerju od članov nakupljenega blaga ali se dodeli skupnim rezervnim skladom ali pa se porabi za vzgojne in obškolne namene.

Ta zveza torej ima danes včlanjenih 56 milijonov članov, ki so združeni v 193.000 združenj in te v 117 zvezah, oziroma združenjih državnega in 5 zvezah lokalnega značaja v skupno 40 državah sveta. Na zadnji seji pred kongresom so bile sprejete naslednje nove članice: Kanadski zadružni žitni producenti (kanadski žitni pool) v Winnipegu, Zveza konzumnih zadrug »La-bour« iz Taurisa, Perzija, Osrednji odbor litavskih konzumnih društev, Kaunas in Narodna kreditna banka za kmetijstvo v Franciji. Iz Jugoslavije so včlanjeni: Glavni zadružni savez v Beogradu, Zveza gospodarskih zadrug za Jugoslavijo in Ljubljani in Osrednja kmetijska kreditna zadruha v Novem Sadu. Kakor že omenjeno je pa Mednarodna zveza v glavnem zveza konzumnih in produktivnih zadrug in so danes kmetijske zadruge še v manjšini. Tako je kmetijsko zadružništvo nekaterih držav (Češkoslovaška, Avstrija, Nemčija, delno Francija) še izven te mednarodne zveze.

Ta zveza je imela od 25. do 28. avgusta letos na Dunaju svoj XIII. kongres, nazvan parlament konzumentov, ki se sestane vsaka tri leta. Zasedal je v veliki dvorani »Konzerthaus« in razprav se je udeleževali nazoče zastopniki avstrijske, angleške, nemške, češkoslovaške, bolgarske in norveške vlade, Društva narodov (M. Baumont), Mednarodnega urada dela (A. Thomas), Mednarodnega kmetijskega instituta v Rimu, Mednarodnega komiteja za svobodno trgovino, Kanadskih žitnih poolov, Mestne občine du-

najske in dveh kmetijskih zvez Avstrije. Vsi ti so v svojih pozdravnih govorih naglašali, da je potrebno čim ožje sodelovanje zadrugarjev z njihovimi ustanovami v svrhu ureditve narodnega gospodarstva ter ohranitve svetovnega miru. Jugoslavijo so zastopali s polno glasovalno pravico: za Zvezo gospodarskih zadrug v Jugoslaviji v Ljubljani gg. Melhijor Cobal, predsednik ljubljanske Delavske zbornice, in Cvetko Kristan, tajnik zveze, za Centralno zemljoradniško kreditno zadruho pa dr. Kraft, bivši narodni poslanec, in Fran Riester, zvezni tajnik. Glavni zadružni savez v Beogradu, ki bi moral predstavljati večino jugoslovenskega zadružništva, pa iz neznanih razlogov svojih zastopnikov ni poslal, dasi so bile na programu zadeve, ki se tičejo prav posebno kmetijskih zadrug.

Delo kongresa lahko razdelimo na tri faze: v razpravo o poročilu načelstva ter predlogo za izpembo pravil (prva dva dneva), v razpravo o referatih Sira Thomasa Allena iz Anglije ter Andrewa Cairnsa iz Kanade (tretji dan) ter v razpravo o referatu Vollrata Klepzigga iz Nemčije (četrti dan).

Poročilo načelstva obravnava delo zveze v letih 1927.—1929. Omenja vsa stremjenja za sodelovanjem in Društvo narodov in na gospodarskih konferencah v Zenevi, delo z zblaženjem konzumnih in kmetijskih zadrug, sestavo določnega gospodarskega programa zveze, stališče napram trustom in kartelom, izpembo pravil, rochdalska načela, delo pomožnih odborov: mednarodne zadružne ženske gilde, mednarodne velenakupne družbe, mednarodnega zadružnega bančnega odseka ter mednarodne zadružne zavarovalnice in drugo.

Debata se je vršila v angleškem, francoskem in nemškem jeziku. Vsaka zadeva je bila na te jezike prevedena. Sovjetski Rusi so govorili dosledno ruski in dosledno vodili pozicijo proti delu odbora, v katerem imajo sami 14 sedežev med 74-timi. Tenor govorov je bil, da se delo zveze počivi in pospeši, da se proti trustom in kartelom zruši konzument ki naj v mednarodnim skupnim nakupom in pa z direktnim nakupom od kmetov - proizvajalca po vmesni uspostavitvi lastne produkcije skuša paralizirati za konzumenta škodljivo združevanje producentov ter da se skuša dobiti čim večji vpliva na Društvo narodov in pa Mednarodni urad dela. Sovjetski Rusi so čitali zadružništvo, da preveč sodeluje s kapitalisti. Edino bojno glasovanje je bilo o odpravi častnega odbora, ki je bila sprejeta s 384. proti 307 glasovom.

Sir Thomas Allen, ravnatelj Angleške velenakupne družbe, je predaval o prodaji, sestavi in financiranju zadružnih izdelkov ter obravnaval vprašanje sočelovanja konzumnih in kmetijsko - produktivnih zadrug. Navajal je primere držav, kjer to že danes obstoja (Danska, Češkoslovaška), dalje medsebojne zveze raznih državnih zadružnih zvez. V letih 1920.—1930. je angleška velenakupna družba nudila za nakupe in dobave ruskim zadružnim organizacijam za skupno skoro 35 milijonov funtov šterlingov (8 milijard 625 milijonov dinarjev) raznih kreditov; dalje je omenjal posojila; ki jih imajo iz Anglije še danes zadružne organizacije Belgije, Poljske, Rumunije, Kanade, Avstralije, Madžarske itd., ter pokazal na dejstvo, ko bodo razpolagale v kratkem zadružne banke sveta s skoro 1000 milijoni dolarjev premoženja, ki ga bodo lahko delno stavile po posredovanju Mednarodne zadružne banke na razpolago za financiranje skupnih zadružnih nakupov. Angleška velenakupna družba sama že utovarja blago v 20 državah in je od skupnega uvoza v Anglijo v vsoti 43.722.000 funtov šterlingov (l. 1929.) sama uvozila blaga za 28.000.000 funtov, kar znači skoro dve tretjini celotnega uvoza. Nakupi od zadružnih organizacij pa tu niti vsteti niso. V resoluciji, ki je bila sprejeta, se pravi: »Kongres najodločnejše potrjuje stremjenja, ki jih je napravila zveza, da naveže organske odnose med zadružnimi organizacijami konzumentov in kmetijskih proizvajalcev ter jih uradni, in smatra ta stremjenja kot najuspešnejše sredstvo za rešitev tržnega (oddajnega) problema kmetijstva ter obenem kot prvi korak k razvoju zadružništva do svet obsegajoče gospodarstva. »

Referat Andrewa Cairnsa o kanadskih žitnih poolih je bil povsem informativnega značaja. Naglašal je, da so te organizacije žitnih producentov Kanade zveste zadružnim načelom. In dasi kontrolira pool skoro polovico kanadske žitne produkcije in dasi ima Kanada povprečno 40% svetovne produkcije žita, ki prihaja v poštev za izvoz in mednarodno trgovino, je to kljub vsemu le 10% vse svetovne produkcije. Pool kontrolira torej kakih 5% svetovne žitne žetve in s tem še ne more imeti nikakega vpliva na stanje žitnih cen.

Končno je sledil referat Vollrata Klepzigga od Osrednje zveze nemških konzumnih društev o oddaji blaga na kredit. Predavatelj se drži načela, da »izposojevati si, ni dosti boljše kakor prositi, ter vztraja na enem glavnih načel rochdalskih tkalcev za konzumne zadruge: prodajati le proti gotovini. Prodaja na kredit in vsi današnji moderni sistemi odplačevanja na obroke so poguba za konzumenta in poguba za trgovca, oziroma zadruho. Ako že treba, naj se sporedno s konzumnimi zadrugami ustanovijo hranilnice, ki bodo potrebnim konzumentom kreditirale, zadruge same pa naj prodajajo le proti gotovini. Vsako kreditiranje je za konzumenta neugodno: poleg podražitve blaga zaradi posebnih pribitkov za obresti, komisijo in druge stroške pri-

haja v poštev izguba gospodarske neodvisnosti in zadruge, ki prodajajo na kredit, izgubljajo predvsem svobodo kretanja ter najboljše svoje agitacijsko sredstvo, vpiiv kupovanja proti gotovini na ureditev blagovnih cen. Pri daljši diskuziji se je pokazalo, da so pač načini postopanja v tem oziru v raznih državah različni in da se ne more baš nič določnega skleniti, ako naj bo ustrezno vsem. Končno je bila sprejeta Klepzigova resolucija s francoskim dodatkom.

Prihodnji kongres bo na povabilo Angleških zadrugarjev v letu 1933. v Angliji, najbrž v Londonu.

Kongres sam so spremljale razne družabne prireditve, zaključen pa je bil z ogledovanjem velikih zadružnih ustanov Dunaja ter uredb novega Dunaja, ki so vse napravile na goste mogočen vtis. O strokovnih konferencah, konferencah pomožnih odborov ter o mednarodni zadružni šoli bom posebej poročal. Cvetko Kristan.

— Pred pocenitvijo sladkorja. Kakor poročajo iz Osijeka, se je pričela oddaja sladkorne pese tvornicam sladkorja. Pese se je pridalo med 80 m 120 metrskih stotov na oral. Osijejska sladkorna tvornica računa, da bo producirala letos okrog 950 vagonov sladkorja. Letna potreba Jugoslavije znaša 9500 vagonov, a celokupna jugoslovenska produkcija bo znašala po cenitvi okrog 10.000 vagonov, k čemer je še pristihi 2500 vagonov preostalih zalog. Za izvoz bi torej ostalo okrog 3000 vagonov, vendar pa je zaradi naših visokih cen nemogoče vsak izvoz spriču hude inozemske konkurence. Češkoslovaški sladkor za izvoz ima tako nizko ceno, da se kljub zaščitni carini še v manjši meri uvažja k nam. Da bi se onemogočil uvoz češkoslovaškega sladkorja, nameravajo naše tvornice, kakor javljajo iz Osijeka, v kratkem znižati cene sladkorja.

— Prodaja jabolk. Iz Prekmurja nam pišejo: Se pred leti trgovina s sadjem v Prekmurju ni bila znana. V zadnjih treh, štirih letih pa se je tako razvila, da je postala važen čimlel za gospodarski položaj našega kmeta. Ze samo na sebi dejstvo, da zna naš kmet ceniti tudi jabolko, ki mu je bilo predmet brez denarne vrednosti, je velikanski napredek: Se pred nekaj leti smo stiskali jabolka in dobivali jabolčni, žgali žganje ali nekaj jabolk posušili, sedaj pa smo prišli do spoznanja, da nam sadovnjak prinaša tudi lepe denarje. Prej je bilo nekaj nenavadnega, če je kdo prodal sadje danes pa se vrstijo vzovci po cestah in se kopicijo na postajah, kjer se nakladajo naša jabolka na vagonce, ki jih odpeljejo po vsem svetu. Letos sadna letina ni baš najboljša, pa vendar se izvozi naravnost ogromno mnogo sadja. Vsak drugi dan naložijo nekaj vagonov jabolk za izvoz. Jabolka se plačujejo po 2, 250 in boljša celo po 3 Din za kilogram. So kmetje, ki dobio po tisoč in še več dinarjev za jabolka. Pri tem pa sta postali važni dve dejstvi, ki ju bo treba rešiti na ljubo in v korist sadjereje ter dobre trgovine. Prvič bo treba zainteresirati naše trgovce s sadjem za naše sadje in organizirati trgovino s sadjem. Brez dvoma je, da bi dobro organizirana prodaja dala še vse lepše izkupičke kakor jih daje danes, ko ni še nobene organizacije in ni urejenih cen. Drugič bo treba skrbeti za potreben pouk o sadjereji. Na tem polju se je pri nas, lahko rečeno, storilo zelo malo. Naši kmetje imajo že danes lepe sadovnjake; spriču naraščajoče trgovine in ako se jim bo uvidela primerna izobrazba, bo postala sadjereja ena najvažnejših panog našega narodnega gospodarstva. Tu so poklicani kmetijski odbori, da store potrebne korake.

BORZE

23. septembra.

Na ljubljanski borzi je bil danes promet z devizami velik. Največ se je trgovalo z devizami na Newyork, Prago in Dunaj. Potrebo je krila Narodna banka. Privatna ponudba je ustregla le manjši potrebi po Trstu. Posamezni tečaji so se za malenkost zopet okrepili. Na efektnem tržišču je bila Kranjska industrijska zaključena po 312. Na zagrebškem efektnem tržišču so bili tečajji Vojne škode za malenkost slabši. Za aranžma se je zaključila po 439,5, za kaso pa po 438,5. Od zasebnih vrednot so bili zabeleženi zaključki: v Poljo po 56, v Praštedioni po 922,5.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22.785, Berlin 13.45, Bruselj 7.874, Budimpešta 9.8877, Curih 1095,9, Dunaj 795,76—798,76 (797,26), London 274,50, Newyork 56,28—56,48 (56,38), Pariz 221,81, Praga 167,19—167,99 (167,59), Trst 294,50—296,50 (295,50). Zagreb. 22.7550 — 22.8150, Dunaj 796,76 do 798,76, Berlin 13.4350 — 13.4650, Bruselj 787,40, Budimpešta 987,27 — 990,27, Milan 294,708 — 296,708, London 274,10 — 274,90, Newyork ček 56,28 — 56,48, Pariz 220,81 do 222,51, Praga 167,19 — 167,99, Curih 1094,40 — 1097,40, Stockholm 15,12. Curih. Zagreb 9,12875, Pariz 20,2375, London 25,0475, Newyork 515,45, Bruselj 71,85, Milan 26,9850, Madrid 56, Amsterdam 207,90, Berlin 122,70, Dunaj 72,75, Sofija 3,7925, Praga 15,2975, Varšava 57,75, Budimpešta 90,2350, Bukarešta 3,0725. Dunaj. Beograd 12,5275 — 12,5675, Berlin 168,2—168,7, London 34,37375—34,47375, Milan 37,04 — 37,14, Newyork 707,15 do 709,65, Pariz 27,75 — 27,85, Praga 20,9825 do 21,0625, Curih 137,22 — 137,72; dinarji 12,455 — 12,515.

Elekti.

Ljubljana. 8% Blair 97,75 blago, 7% Blair 86,75 blago, Celjska 160 den., Ljubljanska kreditna 122 den., Praštediona 925 den., Kreditni zavod 170—180, Večve 124 den., Ruše 280 do 300, Stavbna družba 40 den., Sešir 105 den., Kranjska industrijska zaključek 312. Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 438 — 438,5, kasa 438 — 438,5, december 438,5 — 439, investicijsko 88,5 bl., agrarne 55,75 bl., 8% Blair 97 — 97,75, 7% Blair 85,5 — 85,75, 7% Državna hipotekarna 85,25 — 86; bančne vrednote: Poljo 56 do 56,5, Kreditna 96 den., Union 191 — 194, Jugo 77,5 — 78,5, Ljubljanska kreditna 122 den., Narodna 8150 — 8250, Praštediona 923,5 — 924, Zemaljska 130 — 132; industrijske: Narod. šumska 25 den., Gutmann 155 — 160, Slavonija 200 — 210, Sečerana 310 — 313, Narodna mlinska 20 — 25, Večve 124 denar, Dubrovačka 397 — 400, Jadranska plovidba 555 — 600, Trbovlje 388 do 398,5. Beograd. Investicijsko 89,5 — 90,5, agrarne 55,5 — 56,5, Blair 88,5 — 89, Narodna 8170 — 8200, Vojna škoda 452,5.

Blagovna tržišča

LES

+ Ljubljanska borza (25. t. m.) Tendencia les mlačna. Zaključka: 2 vag. bukovih drv in 1 vagon oglja. Povpraševanja: 3 vagona smrekovih in jelovih moralov (38 x 72 mm, 4 m do 5 m), 1 vagon moravov (34 x 68 mm, 5 m dolžina, 10 m³; 98 x 98 mm, 4 m, 5 m³; 98 x 98 mm, 5 m, 5 m³; 118 x 4 m, 5 m³; 118 x 118 mm, 5 m, 5 m³; I, II in III monte; cena fco vagon meja Postojna transitno; 1 vagon surove bukovine (I in II, v debelinah 70 in 80 cm, dolžine 4,50 m z največ 10% od 4 m; obrobjeno; cene fco vagon meja Postojna transitno); 100 kubičnih metrov škurat (smreka, 14 mm, dolžine 1,50 do 3 m, širine 7 do 12 cm, za izdelovanje tobacnih sodov, cene fco vagon meja Postojna transitno).

ZITO

+ Ljubljanska borza (23. t. m.). Tendencia za žito nestalna. Brez zaključkov. Ponužali so (slovenska postaja, plačljivo 30 dni): pšenice: baško, mlevska tarifa, 80/81 kg po 220 — 222,5, 78/79 kg po 202,5 — 205; koruzo: baško, rešet, za promptno dobavo po 157,5 — 160; ječmen: baški, ozimni 68/67 kg po 175,5 — 177,5; oves: barenski po 195 — 197,5; rž: baško 72 kg po 157,5 do 161; moko: oško 500 po 85 — 870. + Novosadska in somborska blagovna borza (23. t. m.) zaradi židovskega praznika nista poslovali. + Budimpeštaska terminska borza (23. t. m.) zaradi praznika ni poslovala.

ZIVINA

+ Dunajski goveji sejem (22. t. m.). Dogaon 2560 glav; od teh 151 iz Jugoslavije. Za kg žive teže so notirali: voli (izjemni) 1,95—2,10, I. 1,65—1,90, II. 1,35—1,55, III 1,25—1,30, bikji 1,15—1,30 (1,45), krave I —1,45 (1,60), slaba živina 0,80—1 šiling. Prvorvstna živina se je prodajala po neizpremenjenih cenah, dočim so se druge kakovosti malo pocenile.

JAJCA

+ Trg z jajci. Spriču padajoče produkcije in slabih dovozov so se cene okrepile. Nakupna cena je znašala zadnje dni 1,25 dinarjev, a se pričakuje v kratkem še majhen skok cen. Je ugodno toplo vreme, ki bi produkcijo malo povečalo, bi začasno zaustavilo dvig cen. Izvoz je zaradi pomanjkanja blaga majhen.

Litijske šolske zadeve

Litija, 23. septembra.

Kako naš kraj v prebivalstvu narašča, kaže dovolj zgornjo statistika litijske osnovne šole. Vsako leto prihaja na zavod več otrok. Pred leti so bile paralelke pri nas neznane, za letošnjim šolskim letom pa smo otvorili paralelko že k 4. razredu, seveda jo imajo že tudi vsi nižji razredi že od prejšnjih let. Število otrok pa narašča tudi v otroškem vrtcu. Pri zadnjem vpisu pred dnevi je bilo priglšenih toliko otrok, da se je razred dosedanje otroške vrtarice gđ. Pije Semenove premočno napolnil. Prosvetno oblastvo je dovolilo k že obstoječemu razredu otroškega vrtca paralelko, za katero je imenovala gđ. Franjo Kusterle. Da se ustreže mnogim staršem, ki pošiljajo svojo deco v otroški vrtec iz Gradca in je dolga pot v šolo za take malčke neprikladna in nevarna, je šolska uprava podzvela korake, da se prenese en razred otroškega vrtca v sosednji Gradec. Ta uvidovna gesta je bila povsod sprejeta z odobravanjem. Predniške kolonije dajo že precej malčkov v litijski otroški vrtec, če bodo pa imeli otročki svoje prostore na Stavbah, bodo pošiljali v vrtce otroke tudi mnogi starši, ki jih niso dosedaj zaradi oddaljenega pota. Obljubljeno je, da bo dala predniška uprava zato en lokal na razpolago v Dekliškem domu.

Ob tej priliki, ko smo že začeli šolsko vprašanje, bi priporočali v Litiji, predvsem za deco predniščarjev, dnevno zavetišče. V mnogih družinah so zaposleni v predniški službi istočasno oče, mati in drugi starejši družinski člani, šolska deco pa je medtem brez potrebne nadzorstva in brez potrebne zaposlitve. Mogoče bi se

dala ta stvar urediti najlažje sedaj, ko se vrše razgovori za nove lokale otroškega vrtca. Prodlog o dnevnom zavetišču, ki je že v mnogih drugih krajih vpeljan in zasluži vso pohvalo v vzgojno-učnega stabišča, je vreden razmotrivanja tudi naših krajevnih čimleljev. Pojasnujemo v razumevanje, da bi bila deco, ki bi zahajala v dnevno zavetišče, ves čas pod nadzorstvom strokovnega osebja. Najprej bi izdelali svoje šolske naloge, ostali prosti čas pa bi posvetili razvedrilu in telesni vzgoji. Ker bi prišla v dnevno zavetišče v prvi vrsti deco predniščarjev, bi se našel morda res za te otroke kakšen prostor na Stavbah, kamor bi se zatekli pozimi in ob slabem vremenu. Ob ugodnih vremenskih prilikah bi bilo za te zavetiščnike itak najbolj primerno na sportnem igrišču in v Svarcovi hosti.

Primorske novice

Po Julijski Krajinl izprašujejo že dolgo časa, kdaj bodo izplačane avstrijske revkizicije. Avstrija je sklenila z Italijo dogovor glede pravnih dolgov in revkizicij. Terjatve so bile pripravljene že pred petimi leti. Lani se je zatrejvalo, da izplača Avstrija v kratkem te terjatve in da bodo kmalu rešena tudi druga slična vprašanja, zlasti zamenjava avstrijskih kron. Sedaj se naznanja, da pričeta 1. novembra svoje delo dve italijansko-avstrijski razsodišč, eno v Trstu, drugo na Dunaju. Razpravljali bosta o vseh vprašanih dolgov in kreditov, nastalih med italijanskimi in avstrijskimi državljani, ki so ostala in suspensio koncem vojne in niso bila doslej še rešena. Kaj pa bo s celo vrsto drugih vprašanj, katerih rešitev težko pričakuje toliko ljudi? V Trstu je bila te dni otvorjena umetniška razstava. V kiparskem oddelku vzbujajo splošno pozornost številni mali kipi, ki jih je okusno izdelal Fran Gorše. Poročali smo o nesreči na železniškem prehodu v bližini Sežane. Tam je bilo v povojnem času že mnogo nesreč in žrtve štejejo doslej že 29. Cestna uprava želi oblastnega dovoljenja za zgradbo mostu s obseznim lokom čez prehod, da bo cesta povsem neodvisna od železniškega tira.

ADVOKAT

dr. Mojzer Anton
Beograd, Majke Jevrosime ul. 6,

odprl
advokatsko pisarno
13170

Preseljitveno naznanilo!

Tovrdka J. Gorec nasl. dr. z o. z.

cenjenemu občinstvu vljudno sporoča, da se je PRESELILA iz dosedanjih prostorov na Dunajski cesti

na Miklošičevo cesto št. 30.

vogalna stavba Miklošičeve ceste in Pražakove ulice

kjer bo pod tvrdo

J. Gorec nasl. Auerhammer - Ogrin družba, z o. z.

svojo trgovino nadalje vodila v istem obsegu kot do sedaj.

Vsled znižanja režijskih stroškov bomo zamogeli cenjene odjemalce zadovoljiti z znižanimi cenami poleg prvovrstne kvalitete v blagu ter se za nadaljnji poset v novih prostorih priporoča

J. GOREC nasl. AUERHAMMER - OGRIN, družba z o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 30. 13040

Budilke, stenske in žepne ure

kupite najboljše in najceneje pri

H. Suttner
Ljubljana,

PREŠERNOVA ULICA ŠTEV 4.

— Lastna protokolirana tovarna v Švici. —
Zahtevajte cenilke zastoj in poštnine prosto.
BUDILKE od Din 49.— naprej. BUDILKE iz lesa od Din 84.— naprej. — STENSKE URE, ide 14 dni, z bitjem, od Din 380.— naprej.

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v poslovne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Ce naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Ce pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonске številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje ali kako drugo informacijo tičečo se malih oglasov naj priloži v znamkah 2 Din sicer ne bo prejel odgovora!

CENE MALIM OGLASOM:

Zenitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 3 Din. Vse pristojbine je uposliti ob enem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. Št. ček. rač. pri Pošti. Hranilnici v Ljubljani, 11842.

Naslovi malih oglasov

in druge informacije, tičečo se oglasov, se dobijo tudi v podružnici »JUTRA« v Trbovljah v hiši g. dr. Baumgartnerja. Male oglase in inserate naročajte v naši podružnici.

Službe dob

Gospodinjstvo: Zmogljivo gospodinjstvo, ki se mora hkrati in imeti mešičko šolo, da lahko opravlja nar in dnevno pisarniške posle. Depije na oglas. oddelek »Jutra« pod »Zanesljiva in zmožna«. 39488-1

Gospodično

starejša in v večletno prakso sprejem k 2 fantom. Znan mora pospravljati se in čistiti, sprejem. Dopi se z navedbo prejšnjih služb na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Vestna in marljiva«. 39481-1

Postežena hišica

sprejme takoj v Ljubljani Krakovska ulica 13. 39960-1

Spretna pletilja

sprejem takoj. Ponudbe z zahtevki na oglasni oddelek »Jutra« pod »Spretna«. 39927-1

Trg. pomočnik

spretno, dobro vzdržano v manufakturni stroki, posebno v čistini, sprejem. Dopi se z navedbo prejšnjih služb na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Vestna in marljiva«. 39900-1

Kuharico

zdravo, snažno, pridno in pošteno, ki bi opravljala tudi domača dela, sprejem v gostino na deteli. Ponudbe z navedbo plačilnih pogojev na naslov, ki ga pove ogl. oddelek »Jutra«. 39906-1

Klepar, vajenca

v vsi okrobo sprejme L. Tomo, Mengoš 39755-1

Modist, vajenko

sprejme salon »La Femme Chic« v Selenburgovi ul. št. 6-I. 39991-1

Tapet, pomočnika

in vajenca sprejme Rudolf Radovan, Mestni trg 13. 40019-1

Modist učenko

sprejme. Naslov v oglas. oddelek »Jutra«. 39990-1

Šivilji, vajenko

sprejme Vera Miklič, Miklošičeva cesta št. 34-III. 40028-1

Pletiljo za nogavice

na stroj 12 sprejem na Vidovdanski cesti št. 30. 40011-1

Čevljar, vajenca

in šteparico sprejme Avgust Jęglič. Račade pri Židanem mostu 40020-1

Mlad trg. pomočnik

samec, ki ima veselje do potovanja, sprejme takoj mesto proti plači po dogovoru. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Specerija in moka«. 39968-1

Trg. pomočnika

manufakturnista sprejem takoj. Ponudbe s točno navedbo dosedanjih služb na oglas. oddelek »Jutra« pod »Manufakturnist 33«. 40052-1

Skladiščnika

izveščanec v mešani stroki, išče e podjetje izven Ljubljane. Ponudbe s prelopih sprejmal in navedbo plačila na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Strogo zanesljiv«. 39993-1

Kroj, pomočnico

sprejme takoj v Cernetovi ulici št. 38, Ljubljana VII (Siska). 40078-1

Trgovsko vajenko

sprejme predizobrazbo, sprejem takoj v trgovino mešičke blaga v Savinjski dolini. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod »Lipa«. 40083-1

Kuharico

pridno in pošteno, zmožno vsih hišnih del, sprejem. Predstavitelj je med 10. in 12. uro. Naslov v oglas. oddelek »Jutra«. 40090-1

2 delavki

sprejme tovarna Klemenca na Viču. 40095-1

Pek. pomočnika

(predprijem) vestnega in zanesljivega, z večletno in pretrgano prakso, zdravem sprejme večja pekarna v Ljubljani. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, kateri je priljubljen sprejem, na oglasni oddelek »Jutra« pod znakom »Predprijem«. 40046-1

Vajenca in 2 čevljarica pomočnika

za nova dela, s hrano in stanovanjem v hiši sprejme takoj Al. Negro, Ljubno-Podgorje, Gorenjsko. 40093-1

Strojnik

trezen, samostojen in vzdržan v vsakovrstnih popravilih, dobi takoj službo pri lesni industriji. Ponudbe s sprejmal na naslov: Milan Modic, Nova vas pri Račeku. 40096-1

Trgovski pomočnik

manufakturne stroke — za obisk privatnih strank na Gorenjskem, sprejem takoj v gostino na deteli. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod znakom »Zanesljiv 39«. 40083-1

Potnika

manufakturne stroke, za obisk privatnih strank v Ljubljani sprejem pod zelo ugodnimi pogoji. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod znakom »Ljubljana«. 40055-1

Potnika

sprejme manufakturna veletrgovca za Gorskico, ki so po teh krajih že potevali imajo prednost. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod znakom »Agilen potnik«. 40057-1

Zastopnik

v vseh mestih Slovenije iščemo za takoj za tehnično, elektro in radiotehnične predmete, ki so sposobni, organizirani in stalno potujejo, z dobrimi referencami, proti najugodnejšim pogoji. Trajen in slijan dobikarjenosni začetek z najemom. Ponudbe na naslov: »Artose, veleprodaj. Jette, Zemun. 40064-1

Nemščino

govoriti in vsako hitro nauči po moji metodi. — Ga. Ljutova, Poljanska c. št. 13-III. 40013-1

Italijansko konverzациjo

novi plačilu išče dijakinja Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 40047-1

Brivski pomočnik

dobro delavec in bubi štec, starejši, išče mesta. — Cenj. ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod šifro »Takoј 92«. 39962-1

Konditorski pomočnik

mlad, še v službi, samostojen delavec, išče mesta. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Pošten«. 39970-1

Gospodična

vešča vseh pisarniških del, želi premeniti službo s 1. novembrom t. l. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod znakom »Dobra moč 99«. 39980-1

Strojnik

z večletno prakso na parni in električni strojih, ključavničar, dober strigar, sposoben vseh strojnih popravil, išče službo. Jazbinšek, Ruše. 39914-3

Risanje načrtov

starih in drugih, risanje napisov in sliko prevzema na dom. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Dobro risar«. 40040-1

Pisarniškega dela

za nekaj ur na dan 18 k. v siromasem ruski dijak, ki je popolnoma vešč slovenščine in ki ima maturo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Ivrtstven risar«. 40041-3

Mesto natarcarice

najraje kje na prometnem kraju na deteli, želi deklet srednjih let, ki bi bila tuudi v pomoč gospodinjji. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Pridna in čista«. 40023-1

Šofer

z praktiko, trezen in vesten, zmožen popravit, išče nameničenje. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Dobro šofer«. 39998-1

Izveščana perica

išče službo. Naslov v oglas. oddelek »Jutra«. 40045-1

Zagar

dobro izurjen v brušenju gater in venciljan, želi službo na akort ali dnevi na plačo. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 40030-1

Nemško trgovsko korespondenco

poučben. Dopi se na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Korespondenca«. 40036-1

Zagar in mlinar

išče službo. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Zagar«. 40044-1

Korespondent

za slov., hrv., nemški, francoski in angleški jezik, išče službo. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Korespondent«. 40037-1

Šofer

zanesljiv vozač z večletno prakso, zmožen popravit, išče službo k osebnemu avtomobilu. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Absolutno sigurno«. 40054-1

Upokojenec

zmožen nemškega, slov., srbohrvatskega in italijanskega jezika, išče primeren službo. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Primorec«. 40037-1

Blagajničarka

želi mesto v trgovini ali kot pisarniška moč. Ponudbe se prošijo na oglasni oddelek »Jutra« pod »Točni račun«. 39744-1

Kot hišnik

gre zakonski par. Naslov v oglasnem oddelek »Jutra«. 40092-1

Gospodična

zmožna pisarniških del, išče kjerkoli službo. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Dobra strojeprica«. 40081-1

Prodajna

zmožna pisarniških del, išče kjerkoli službo. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Točni račun«. 39744-1

Drva

za kurjavo in lesno ogje kupim na vagon. Hago Freuding, Sombor. 39941-6

Velika tabela

sudbine se dobi za Din 2.50 pri Frana Vorsič, Maribor. 39908-6

Puhasto perje

kg po 38 Din razpilišam po povzetju, najmanj 5 kg, potem čisto belo gosje kg po 250 Din. L. Brozovič, Zagreb, Hlca 82. kamelina čistilnica perila. 3992

Prodajalka

mešane stroke, z večletno prakso, zmožna samostojnega vodstva trgovine, želi primerno službo takoj ali pozneje. Prevzame tudi mesto blagajničarke, ali kot poslovalnica kako podružnico. Cenj. ponudbe na naslov: Kopač, Ljubljana, Poljanska cesta št. 33-III. 39891-1

Ročno dirco

na 4 kolesih, prodam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 40061-6

Telefonska celica

(govornična) hrastova, masivna, znotraj tapetirana, s suknom, še malo rabljena, po globoko znižani ceni naprodaj. Naslov v oglas. oddelek »Jutra«. 40056-6

Perzijskih preprog

nekaj lepih komadov pece ni oddam. Frančiškova ulica 10-III. dosno. 40091-6

Vinske sode

večje množilo ali tudi posamezne po 3, 4, 7, 10 do 50 hl, kakor tudi razne klarske potrebščine in stroje takoj po ugodni ceni prodaj. Gjurjo Valjak, Maribor, »Union«. V našem pa odda 2 izborni vinski kleti. 40084-6

Ford-Roadster

nova tipa, zadaj zaprti sedež, radi nabave večkega voza, ceno naprodaj. Na oglas. št. 25 t. m. pri K. K. Dunajski, c. 29. S. Stenberger Rea. 39929-13

Avtomobilski stroj

6 cil. z gonilom, pripraven za razne poplave, vrstnih naprodaj. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Motor 3300«. 39936-10

Motorno kolo

D. K. W. 6 k. s. malo voženo, pececi prodaj Sobeni, Ljubljana, Sp. Siska. Knezova ulica 28. 40038-10

Zaprt avto

šestdeseden, v dobrem stanju kupim. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Rabljen 20«. 40077-10

Kupim

Peč za kopalnico dobro ohranjeno k u p. m. Ponudbe z opisom in navodbo cene na naslov: Lud. Bernik, Skofja Loka (kolodvor). 40012-7

Okna in vrata

za hišo, kupim pod roko. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Moderna in enaka«. 40026-7

Posestva

stanoznanec, 2 hiši, kamnolom, 4 ha sveta in pravica za loviljenje premsa, naprodaj Pojasnila daje lastnik Taufer, Zacrje ob Savi. 39743-10

Hiša

Maribor, Bavarska cesta 8 s 4 sobami (2 parket), elektriko, vodovod, plin, kopalnica na plin, supa, hiev, vrt naprodaj proti gotovni. Prikladije za večjo obrt ali malo industrijo. 39933-20

Lepo posestvo

okoli 40 johov, z inventarjem, hiša, gospodarsko poselje, dva kozolca v dobrem stanju naprodaj radi odpočitovanja. Cena niska in lahki plačilni pogoji. Več se izve pri Martinu Vodovnik, Senica ob Savi. 39902-20

Valjni mlin

prodam. — Pojasnila daje trdka Fr. Stupica, trgovina z železino in poljedelskimi stroji v Ljubljani. Gospoavetska cesta 1. 39896-20

Vilo

popolnoma novo enonadstropna s šestimi sobami, kopalnico in vsem drugim komfortom in prikljnim, kakor z velikim sadnim in grednim vrtom na krasi in solnčni strani »Leončičeva« v Ljubljani. oddam v našem ev. tudi prodam. Najemnina samo 3000 Din. Pogole in najem pove z dr. Trco Luce odvjetnik v Ljubljani, Dunajska c. 27. 39749-19

Vilo na Bledu

12 opremljenih sob, 2 kuhinji lid, okrog 3000 m² vrta (park) krasna in mirna lega, vpeljan pension, zamejnjam za hišo v Ljubljani in prodaj. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 39909-20

Enonadstropna hiša

5 sob, 2 kabineta, prikljnim, vodovod, elektrika, plin in ograjen vrt, v predmestju, 5 minut do tramvaja, pod ugodnimi pogoji naprodaj. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Sreča«. 40024-20

Enodružinska vila

nova, lepa in moderna, na idealno lepe m kraju v Ljubljani naprodaj in prost. Plašilni pogoji oddam po ugodni. Naslov v oglas. oddelek »Jutra«. 40051-30

Trgovska hiša

v Ljubljani pececi naprodaj. Nbolj pripravna za večkega silkarja. Pojasnila daje A. Leutz, Maribor ob Aleksandrova 67. 40089-30

Pohištvo

Otroško posteljo belo emajlirano prodaj Elza Sever, Gosposvetska c. 5. 40010-12

Oblačila

Za moderniziranje klobukov je sedaj čas. Jęzenski Mli klobuki po zelo nizki ceni. Ogled izložbo v hiši Dunajska, c. 29. S. Stenberger Rea. 39929-13

Prehrana

Deklico ali dečka v ožrobo. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Za Ljubljano 15«. 40003-14

Učitelja

Pristno ljutomersko staro vino, izborne kvalitete, po Din 3 liter razprodaja Gjurjo Valjak, Maribor, »Union«. 40088-23

Pridelki

Gostilničarji, pozor! Pristno ljutomersko staro vino, izborne kvalitete, po Din 3 liter razprodaja Gjurjo Valjak, Maribor, »Union«. 40088-23

Trgovci s krompirjem, pozor!

Dobavim 5 vagonov lepega belega savinskega krompirja. Cenjeni reflektantje, izvoznika naj pošljejo ceno in naslov na podružnico »Jutra« v Celju pod šifro »Krompir«. 40082-33

Sadje

Jabolk rabim največ vagonov namintih in za prežanje za inozemstvo proti takojšnemu osebemu prevzemu. — Ponudbe pod »Takoјnje plačilo na podr. »Jutra«, Maribor. 39946-34

Lokali

Trgovino dobro vpeljana z mešanim kapitalom in seleznim, trga na Dolenskem, oddam v našem, zraven tudi velika skladišča. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Resno 664«. 39964-19

Nova mesnica

lepa, v centru Zagreba naprodaj. Ponudbe na naslov: Franjo Jakopovič, Zagreb, Padočeva ulica 7. 39967-19

Pekarno

na prometnem točki na Dolenskem, pod ugodnimi pogoji oddam v našem. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Belokrajina«. 40000-19

Specerij, trgovino

dobro vpeljana, z zelo nizko najemnino, na prometnem prostoru tovarniškega četrta, v katerem se bodo na pomlad sezidale velike sojake, prodam. Koncesija lahko dobij vsaka oseba, če tudi ni trg. izobrazena. Ekzistenca zagotovljena. Proda se radi boleznj na okoli 40.000 Din. — Naslov v oglasnem oddelek »Jutra«. 40002-19

Pekarno

na prometnem kraju oddam v našem, radi preselitve. Potreben kapital par tisoč Din. Kdor reflektira na dober pekarno, naj se osebno javi najkonejšje do 38. t. m. pri Francu Fajmil, Orna pri Prevaljah, 39994-19

Znana trgovina

na prometnem kraju v Ljubljani pececi naprodaj. Pismene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Plačam takoj 120.000 Din«. 40082-19

Restavracijo

v Zagrebu na najboljšem prostoru v centru mesta, z inventarjem in dolgotrajno pogodbo prodam. Samo resni reflektantje, od stroke naj se javijo na naslov: Gjurjo Valjak, Maribor, kino Union. 40085-19

Stanovanje

5 sob in sobe za takoj ali pozneje. Plačan event. 1 leto naprej. Ponudbe pod »Solnčno« na oglasni oddelek »Jutra«. 40076-21

Stanovanje

5-4 sob in sobe za takoj ali pozneje. Plačan event. 1 leto naprej. Ponudbe pod »Solnčno« na oglasni oddelek »Jutra«. 40076-21

Stanovanje

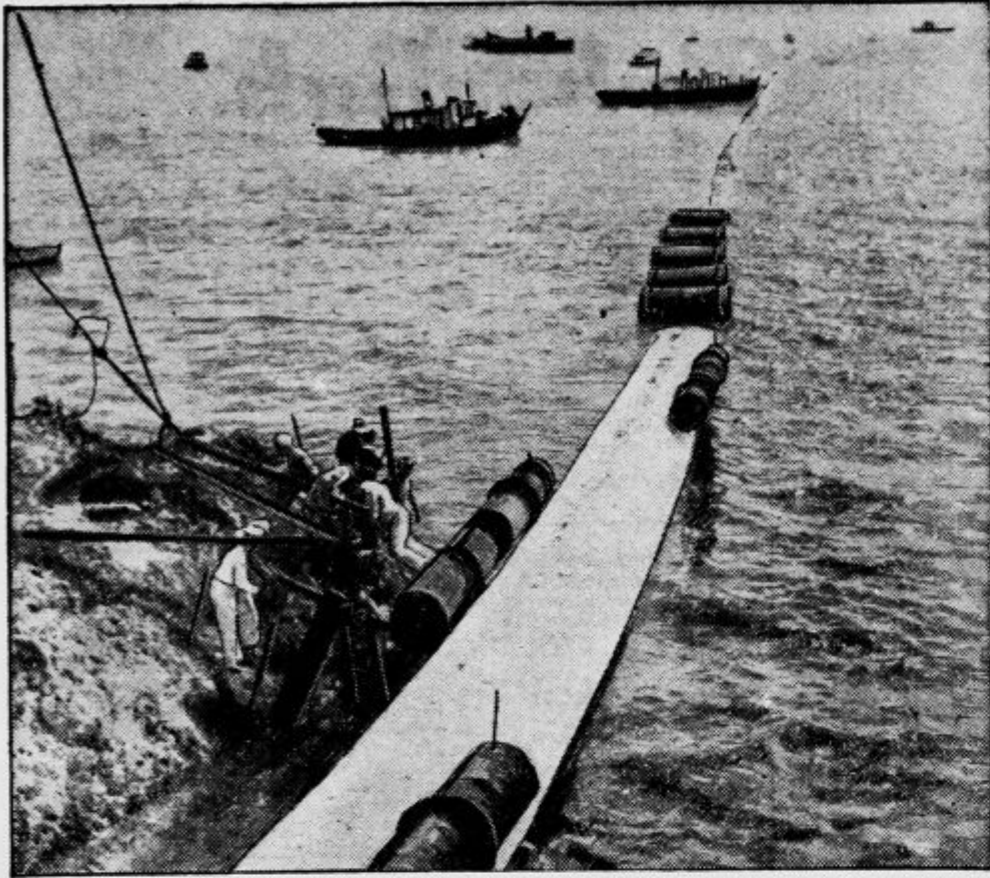
5-4 sob in sobe za takoj ali pozneje. Plačan event. 1 leto naprej. Ponudbe pod »Solnčno« na oglasni oddelek »Jutra«. 40076-21

Stanoovanje

2 sobno, s pritliklino, s subo, čisto in izračno, same v mestu, išče 3 ženska mirna družina za novem ber ali takoj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Snaaga«. 39729-21

Stanovanje

Iz življenja in sveta

Morje kot vir električne sile

Delo po načrtu francoskega profesorja Claudea. V Mehikem zalivu pogrežajo v morje 2 kilometra dolgo jekleno cev. Po dveh izjalovljenih poskusih se je Claude končno le posrečilo, da je pogreznil cev v globino 600 m in da se pri tem ni pretrgala. Nadaljnja dela bodo pokazala, da-li se bo po njegovem načrtu dala pridobivati cenena električna sila iz morja.

Regulacija rek uničuje prirodu

Iz vrst prirodoslovcov se čujejo pritožbe zoper regulacijo rek in potokov, ki je vzela povodnim živalim možnost skrivanja in gnezdenja. S tem so iz voda Srednje Evrope izginile mnoge vrste ptičev, hroščev in drugih živali, ki jim izčiščene reke ne nudijo več življenjskih pogojev. Tudi število rib se je s tem znatno zmanjšalo. Da se odpomore temu neugodnemu pojavu, priporočajo prijatelji živalstva, naj se ob rekah zasajajo vrbe in jelše, da se s tem omogoči bivanje živalim. Bregovi naj ne bodo nikoli goli, marveč vedno zasajeni z raznim grmičjem. Vsekakor bi se moralo pri regulacijskih delih, ki so važna v narodno-gospodarskem oziru, gledati tudi na to, da se ne uničuje priroda.

Novo glasbilo

Rus Teremin in Nemeč Mager sta odkrila način za proizvajanje glasbe iz valov brezžične telegrafije. Vsa mogoča glasbila se dajo po tej metodi posnemati, težava je bila le v tem, da so bila brezžična glasbila enoglasna. Sedaj pa je izumil dunajski vseučiliški asistent Lenk način, ki omogoča na tem principu tudi izvajanje akordov. Njegov instrument ima v splošnem zvočno barvo harmonija, posnema pa lahko vse ostale instrumente, n. pr. flavto, klarinet, orgle, saksofon, harfo, violino itd. v najrazličnejših kombinacijah. Podoben je klavirju, samo da nima strun. Zvok nastaja z vrtenjem nazobčanih koles mimo električnih magnetov, zato mu je dal Lenk tudi ime magnetom. Čeprav naprava še daveo ni popolna, je vendarle vzbudila ogromno zanimanje na vseevropskih razstavah na Dunaju in v Lipskem.

Raziskovanje Arktide

Znanstvena ekspedicija ruskega ledolomilca »Sedov« v polarne pokrajine se je po večmesečni odsotnosti vrnila v Arhangelsk. Odpravo je vodil, kakor znano, prof. Schmidt, udeležil pa se je tudi slavni profesor Samojlovič, ki se je bil s »Krasinom« tako izkazal ob priliki rešilnih ekspedicijskih za Nobilevo izjalovljeno podjetje. Raziskovalci so z uspehom dovršili svoje glavne naloge, med njimi osnovevanje znanstvenih postaj v Nansopovi deželi (bivši Deželi Franca Jožefa) in v Severni deželi. Raziskovali so tudi severne predele Karijskega morja, ki so bili doslej čisto neznani. Odkrili so več otokov in jih zarisali v zemljevid. Primerjava z Nobilevo ekspedicijo l. 1928., ki je tudi preiskovala te kraje, kaže, da je zračnim ekspedicijam tam za sedaj namenjenih še vedno manj uspehov nego ekspedicijam z dobro opremljenimi ladjami. Tako je Nobile letel v neposredni bližini obeh sedaj odkritih otokov, Wieserjevoga otoka in Otoka Kameneva, pa ju ni opazil. Poleg tega je nabrala sovjetska ekspedicija polno drugega, dragocenejšega materiala, zlasti iz področja biologije.

Nenavadno sleparstvo z zavarovalnico

Pred nekim pariškim sodiščem je stal te dni 36-letni možakar, po imenu Loyson, ki so ga obtožili čudne goljufige z zavarovalnicami. Živel je namreč dolgo let od tega, da se njegova prijateljica prostovoljno metala pod vozove. Z neko lastnico vozil se je bil znebil, da ji je dala od časa do časa v svrhu kakšno svojo pripravo na razpolago, a stroške za »nezgode« so potem nosile razne zavarovalnice. Devet in dvajsetkrat se je posrečila ta spletkar, v tridesetih pa je pričela ena izmed zavarovalnic sumiti resnico. Spravila je moža pred sodnike in tu je povedal, kako je prišel na svojo idejo. Pred leti nekdo je bil namreč za pol ure nekje v deju in v tej polovici ure se mu je pri-

merila nezgoda, ki mu je prinesla dobro odškodnino. Tako se je domislil, da bi živel od nezgod. Ker pa ni imel prevelike volje, da bi se sam podajal v nevarnosti, je pregovoril svojo prijateljico, da se je hodila žrtvovati namesto njega...

Zamorski očaj Noe in alkohol

Zamorca Jamesa Pryora iz Kenwillea v New Jersey je pred nekoliko leti obsedel preroški duh, odpravil se je po deželi in je oznanjeval nov vesoljni potop. Našel je mnogo pristašev, ki jih je znal pregovoriti, da so ga založili s kupom denarja za zgradbo ogromne barke. Zgradil jo je po svetopisemskem vzorcu na prostem polju ter jo natovoril z živilom in drugimi življenjskimi potrebščinami. Čeprav ni bilo potopa od nikoder, je bilo okrog barke vedno dovolj prometa. To se je zazdelo policiji sumljivo, pa je nekoga dne vdrla v barko in izvedla preiskavo. Našla je v njej veliko — pivovarno v polnem obratu in je ugotovila, da se bavi črni prekok z obsežnim tihotapstvom opojnih pijač. Ker se je bil z nekaterimi pristaši zabarikadirati v barki, je morala prirediti obleganje po vseh pravilih. V boju je zamorec padel zadet od krogle iz puške in šele tedaj se je policija lahko polastila čudne rešilne priprave za potapljačje se človeštvo.

SOKOL

Kraljev pozdrav našemu Sokolstvu. Podstarešina br. Gangl je prejel na čestitke Saveza SKJ, ki jih je poslal na rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra svojemu starešini naslednji odgovor: *Zahvaljujmo se za tople želje, izrečene v imenu uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije in vseh starešin sokolskih žup ob priliki rojstnega dne Nj. kralj. Visočanstva prestolonaslednika Petra je odredil Nj. veličanstvo kralj, naj sporočim Sokolom kraljevine Jugoslavije njegov kraljevski pozdrav. — Minister dvora B. Joffič.*

Sokolski glasnik prinaša v svoji 23. številki z dne 21. t. m. na uvodnem mestu članek staroste Slovankega in češkoslovaškega Sokolstva br. dr. Scheinerja »Tyršvo delo«, na katerega posebno opozarjamo. List prinaša tudi slike br. Tyrša in Scheinerja ter članke: Soklo i Sokolstvo, Sokolska tekmovalna, Sokolstvo i škola, Duh discipline treba podignuti in spominski članek preminulemu sokolskemu borcu br. Maksu Cotiču, glav. uredniku bivše tržaške »Edinosti«. Priobčen je tudi kraljev brzojavni pozdrav Sokolstvu ob priliki razvija novih polkovnih zastav, dalje razglas SKJ glede koroškega plebiscita ter cela vrsta poročil iz saveza, žup in društev. Iz poročila saveznega statistikarja na seji izvršnega odbora posnemamo, da šteje naše Sokolstvo po stanju 30. avgusta okrog 77.000 pripadnikov. Število narasča. Zanimivo je poročilo o 6-tedenskem tečaju COS za vaditelje v Pragi, ki sta se udeležila tudi dva člana SKJ. Ostala vsebino izpopolnjuje vesti iz slovankega Sokolstva in domačih žup.

Sokolske seje v Beogradu. Savezni načelnik, br. Bajželj je sklical za 1. oktober v Beograd prvo sejo saveznega načelnštva pod njegovim vodstvom, kjer se bodo obravnavala izredno važna vprašanja o delu SKJ za bodočo leto, o večjih prednjaških tečajih itd. Takoj naslednji dan pa bo seja saveznega izvršnega odbora, ki se bo pečala z različnimi sokolskimi gospodarskimi vprašanji, o sestavi saveznih odsekov, savezni načelnik in načelnica pa bosta podala poročilo o sklepih seje načelnštva prejšnjega dne.

Zahvala godbenega odseka Sokola I. Ob koncu polne seje smatramo za dolžnost, da se bratski zahvalimo vsem onim sokolskim društvom, ki so letos pčvali našo pihalno godbo k sodelovanju na njihovih javnih nastopih, kjer je bila deležna vedno skrbni in pozornosti. Upamo, da smo tudi po naši strani ustregli br. društvom kolikor smo mogli. Istotako pa velja naša zahvala tudi vsem onim društvom, ki so nas naprosila za sodelovanje, pa jim nismo mogli zaradi zaposlenosti dragje več ustreči. Priporočamo se že sedaj za prihodnjice ter prosimo, da pozovete k sodelovanju tudi k zimskim prireditvam nas salonski orkester in plesne jазze. Zdravo! — Uprava godbenega odseka Sokola I.

Iz delovanja Sokola I. na Taboru. Naše društvo je priredilo preteklo nedeljo dobro organizirano lahkoatletsko tekmo članov in članic, o kateri sledi dalje poročilo v 9. zbirki nedeljo pa se bo vršila zopet ob 9. junijem na letnem tevališču lahkoatletskoga tekma naraščaja obeh spolov. Dne 12. oktobra se prične interni društveni

prednjaški tečaj, ki bo trajal devet nedelj, vsakokrat od 8. do 13. ure. Ker so se teledvadni oddelki silno ojačili in vsestransko primanjkuje prednjakov, moramo ta ukrep uprave in prednjaškega zbora toplo pozdraviti. Pričela se je telovadba starejših bratov od sredih in petkih in kakor čujemo, se snuje tudi že »Stara garda Sokola I.« po vzorcu češkoslovaških Sokolov. Lutkovni odsek se sedaj pridno pripravlja na sezijo in bo imel že v oktobru svoje prve predstave. V začetku oktobra bo pešizlet ob sodelovanju društvenega godbenega odseka.

Le Gymnaste Luxembourgaise skupna številka za julij, avgust in september je posvečena tudi spominu preminulega sokolskega borca br. Antona Maleja. Ne samo, da je omenjena naša vrsta v poročilu o IX. mednarodni tekmi in o tragični smrti br. Maleja, sledi nato dolg članek s črno obrobjenim naslovom »Anton Malej, kjer so priobčeni na kratko vsi tedanji dogodki, pa vsi poslovnimi govori ob priliki pogreba nesrečnega borca tam v Luxembourg. Sedaj poročajo o pogrebu br. Maleja v Ljubljani in Boh. Bistrici. Članek je napisal g. Hentgens, funkcionar lekemburškega gimnastičnega saveza z veliko odkritostnostjo in ljubeznijo do nas vseh, zlasti do br. Maleja.

Radio

IZVLEČEK IZ PROGRAMOV.

Sreda, 24. septembra

LJUBLJANA 12: Poročila iz dnevnikov, plošče. — 13: Napoved časa, borza, plošče. — 18: Koncert radio-orkestra. — 19: Sokratov zagovor, recitira g. Batin. — 20: Koncert godbe Dravske divizije. — 22: Napoved časa in poročila.

Četrtek, 25. septembra

LJUBLJANA 12: Poročila iz dnevnikov, plošče. — 13: Napoved časa, borza, plošče. — 18: Koncert radio-orkestra. — 19: Srbohrvaščina. — 20: Zenski po-tretri iz svetovne literature. — 20:30: Samospevi g. Stjepana Svelja. — 21:30: Prenos iz Zagreba. — 22: Napoved časa in poročila, plošče.

BEograd 10:30: Plošče. — 12:45: Koncert radio-kvarteta. — 17:30: Popoldanski koncert. — 20:30: Prenos iz Ljubljane. — 21:30: Prenos iz Zagreba. — 22:30: Napoved časa in poročila. — 22:45: Koncert radio-kvarteta. — ZAGREB 12:30: Plošče. — 17: Popoldanski koncert. — 20:30: Prenos iz Ljubljane. — 22:40: Lahka glasba. — PRAGA 17: Popoldanski koncert. — 19:35: Koncert pevskega kvarteta. — 20: Sluhoigra. — 22:15: Koncert na orgle. — BRNO 17: Smetanove skladbe. — 19:05: Glasba za mladino. — 20: Prenos iz Prage. — VARSAVA 18: Komorna glasba. — 20:15: Orkestralni koncert. — 21:30: Sluhoigra. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 15:20: Koncert orkestra. — 20:05: Dunajski večer. — 21: Veseljoigra. — 21:50: Komorna glasba. — Godba za ples. — BERLIN 19:30: Koncertna in virtuozna glasba. — 20:35: Sluhoigra. — Godba za ples. — FRANKFURT 19:30: Instrumentni orkester. — 20: Sluhoigra. — 21:30: Komorna glasba. — LANGENBERG 17:30: Cerkevni koncert. — 20: Koncert orkestra. — 21: Simfonični koncert. — Lahka glasba. — STUTTGART 19:30: Prenos vsega programa iz Frankfurta. — BUDIMPEŠTA 9:15: Koncert. — 17:45: Ciganska godba. — 20: Koncert vojaške godbe. — 21:30: Godalni kvartet. — Plošče. — RIM 17: Vokalen in instrumentalni koncert. — 20:35: Italijanski večer.

Samomor ameriške letalke

Ruth Alexander, ameriška letalka, je nedavno strmoglavila z letalom pri S. Diegu na zemljo in se ubila. Bila je že tretjič po-

ročena in je svoj tretji zakon sklenila, ne da bi bil drugi ločen. Sodišče je naperilo proti nji obtožbo zavoljo blandrije, postedicam se je letalka izognila s smrtjo.

Tekmec Panamskega prekopa

V mednarodnem gospodarskem svetu se čedalje bolj oglašajo tožbe, da Panamski prekop sam ni več v stanu obvladati ogromnega prometa, ki gre preko srednjeameriške zemeljske ožine v Tihy ocean. Zato so se strokovnjaki znova lotili proučevanja drugega načrta za prekop preko Nicaragua. Moderni čas se ne more ozirati na bogotne razloge španskega kralja Filipa Katoliškega, ki je prvi načrt Panamskega prekopa zavrgel z besedami: »Kar je Bog razdružil, naj človek ne spaja.« Dandanes velja baš nasprotno pravilo: Kar je narava ločila, naj človek spoji. Tako je nastal Panamski prekop preko Nicaragua. Tudi ta načrt je star preko 400 let. Prekop bi se na vzhodu držal toka reke S. Juan ter bi po nji dospel do velikega dvojnega jezera Nicaragua in Managua, odkoder bi bilo treba prebiti samo še sorazmerno ozek pas srednjeameriških Kordiljer. Lani se je v Nicaragua mudila komisija inženjerjev, letos pa je po njih sledih odšla komisija učenjakov, ki naj preišče možnost življenja v tropški puščavi notranje Nicaragua. V reki S. Juan bi bilo treba odstraniti vse brzice in skale, ki sedaj ovirajo plovo, nato pa si prekriti pot skozi tropске prašume, ki so legla milijard ma-

laričnih komarjev. Španija je že leta 1779. poslala Manuela Galestreja, da preišče možnost zboljšanja vodne poti z mestom Granada, ki jo je ustanovil Karel V. ob jezeru Nicaragua, ali Galestrejo se je izjavil proti načrtu, ker leži jezero kakih 45 m nad gladino Tihnega morja. Današnja tehnika bi lahko premagala te težave, kakor jih je morala premagati pri gradnji Panamskega prekopa. Vendar bi tudi pri Nicaraskem prekopu morali najprej zatretili malarijo in rumeno mrzlico, da bi ne došlo do enakih žalostnih primerov kakor v Panami, preden so zavarovali zdravstveno stanje delavcev.

Senzacionalna najdba v Andah

Iz Quaquila v Ekvadorju poročajo, da je neka znanstvena odprava odkrila v Andah gorsko trdnjavo, v kateri je nekoč prebival zadnji kralj Inkov, Atahualpa. V podzemljih te trdnjave upajo odkriti bajne zaklade inkaških vladarjev, ki jih iščejo že toliko stoletij zaman. Ker so se izkazali tamonjni Indijanci sovražne raziskovalnemu delu, je ekspedicija prosila ekvadorsko vlado, naj ji pošlje četo vojakov v pomoč, da bo lahko nemoteno izvršila svoje delo.

Pogumni Angležinji

Iz Kaire poročajo, da sta po polletnem potovanju prispeli tjakaj dve angleški devojki gdč. Beleger in Badgell, ki sta marca meseca odpotovali z avtomobilom iz Kapskega mesta ter preko vse Afrike pripotovali srečno do svojega cilja. Hrabri devojki sta potovali preko Johannesburga, Abercorn, Nairobi, Chartuma in Assuana. Pripovedujeta, da so jima črni domačini povsod izkazovali dragoceno pomoč in razne usluge. Pri divjih plemenih sta vedno dobili vodnike, ki so jih spremljali do naslednje postaje. Črnski poglavar v Ugandi se je osebno odlikoval. Dal je deklicama za spremstvo 6 vojakov, češ, da bi si živ dan ne odpustil, ako bi se jima pripetilo kaj neljubega na njegovem območju. Blizu Chartuma sta potovalki ostali v puščavi tri dni brez vode, ker se spremljevalec z avtomobila ni mogel orientirati. Končno pa je le našel pot in rešil podjetni Angležinji gotove smrti. Deklici sta prevozili preko 8000 angleških milj in sta prvi ženski, ki sta to pot napravili z avtomobilom. Za to slavo jima je tudi najbrž šlo.

General Hammerstein

Ime generala Hammersteina se je zadnje čase čisto čulo v zvezi s tajnstvenimi posli med nemško in sovjetsko vojaško silo. Zdaj je bil isti general imenovan za šefa vodstva nemške vojske.

Štirje četrtki v enem tednu

Beatrice je kar nenadoma zaželela, da bi se poročila. Že davno se je bila z nekim izzivanim izrazila, da se doslej še nihče izmed njenih častilcev — pa naj si bo obdarjen še s takšno popolnostjo — ni mogel pohvaliti, da bi bil omajal njeno neodvisnost. In ker je bila lepa in očarljiva, ji vkljub temu ni manjkalo najsjajnejših partij med filadelfijskim mladim svetom. Njej je bilo treba samo izbrati — a Beatrice je imela zlobno veselje s tem, da jih je odbijala druge za drugim. Vendar pa je skušala ohraniti svojo oblast nad njimi. Tobias, ki je bil brez dvoma najbolj zaljubljen, ni mogel več prenašati njegove igre in se je vkrčal za Evropo, da bi vendar že pozabil to nedostopno lepoto. Beatrice je sodila narobe, da jo je zelo malo ljubil, če se je oddaljil od nje in njenih čarov. Beatrice je torej nenadoma zahotelo možitve. Ta izpremema se je izvršila v njej tistega dne, ko ji je njena prijateljica Barbara sporočila, da se kmalu poroči. Kaj takega se ne sme zgoditi. Vsekakor se mora tudi ona poročiti in

to prej kakor njena prijateljica Barbara. Beatrici ni ostalo drugega, kakor da si izbere ženina, in to je bilo hitro storjeno. Še tisti dan je igrala tennis ravno z Allanom, enim izmed svojih flirtov. In ker jih je vse enako vpoštevala, ji je bilo vse eno: t ali kak drugi. Izzvati pri mladem človeku novo priznanje ljubezni je bilo njej malenkost. In ko se je bil Allan že ves zamotal v njene sladke mreže, mu Beatrice reče: »Vse je gotovo, dragi, nikake ovire ni, da ne bi postala vaša žena... Samo, to se mora izvršiti zelo hitro. Danes je ponedeljek... V četrtek, ali hočete?...« — »V četrtek!... Da... kakšna sreča!« — »Dobro... Priskrbite si dovoljenje in pridite ob 11. uri pred hišo pastora, ki stanuje v vaši ulici... Torej v četrtek, dragi...« Nato se je oddaljila, pustivši Allana čisto prevzetega od sreče. Nato je šla na čaj v Majestic, kjer je imela svojo mizo. Komaj si je bila vsedla, je opazila Lawrencea, zopet enega izmed svojih žrtev, in mu poklonila enega svojih najbolj dražestnih smehljajev. Lawrence se je vzdignil in jo prosil, če sme prisesti k njeni mizi. — »Vi ste mi vedno dobrodošli, dragi.« mu odgovori ona... Toliko časa že

nisem imela prilike pogovarjati se z vami.« Nato ga je skrivaj pogledala. Lawrence je bil lepši od Allana. Mogoče ni ravnal prav, da je dala svojo prostost prvemu, ki ji je prišel naproti. Vse to je premišljevala in se zopet ljubko nasmehnila Lawrenceu, ki je je nikoli ni bil srečal tako ljubeznive. »Ali draga Beatrice,« ji reče »zakaj ste vendar tako lepi? Zakaj vas ljubim, ko mi neprestano odrekate svojo roko?« — »In če bi še enkrat poskusili?« — »Nikar se ne norčujte iz mene!« — »Ne, narobe,« mu odgovori Beatrice, »mislim popolnoma resno, poročiti se hočem prej ko mogoče.« — »Oh pamet me spravljate! Kateri dan že, na primer?« — »Kaj, če bi v četrtek,« mu odgovori Beatrice. »Pridite ob enajstih pred vrata vašega prijatelja, pastora Smithsona. Mislite na dovoljenje!« Potem ko je Beatrice zapustila Lawrencea še vsega srečno iznenadenega, si je rekla: »Ni naravnost preveč pametno, kar počemaj... Dva sestanka v četrtek, ob isti uri, da se poročim... Lahkomiselno sem se ponudila Lawrenceu, ki mi prav za prav nič bolj ne ugaja od Allana... A končno, mislim, da me ta

dvojna ponudba ne more prisiliti, da bi vzela kateregakoli izmed teh dveh... Sicer bom pa še premislila: in do četrtega se še lahko odločim za tega ali onega.« To navidežno modrovanje je Beatrici olajšalo vest. Misel na četrtek jo je celo tako prevzela, da si ga je želela čim prej. Zaradi večje izbire je šla celo tako daleč, da se je dogovorila še z dvema svojima častilcema, Edwardom in Andrewom, in to ob isti uri, toda pred hišama dveh različnih duhovnikov. Po njenem mnenju je imela zdaj več upanja, da se odloči, da se lahko poroči prej kakor Barbara. Toda Beatrice se je motila. V četrtek je prišla, ne da bi se mogla odločiti; v tem neizogibnem trenutku se je čutila v skrajni zadregi. Prišla je sicer, ker je bila primorana, in stopala je naprej, ne meneč se za svojo okolico, zatopljena sama vase. »Zares, ona ni ljubila nobenega izmed svojih štirih zaročencev in je bilo nenaravno v njenih letih, da bi se poročila brez ljubezni. In izza množice misli je vstajal spomin na Tobiasa, ki je odšel, ker jo je preveč ljubil. Zdaj ga je razumela. Oh! zakaj je Tobias odpotoval!«

»Dober dan Beatrice,« začuje znan glas. Ona je dvignila glavo. Pred njo je stal Tobias. »Dober dan, Tobias,« je odgovorila Beatrice. »Torej ste se vrnili?« — »Da, že osem dni je tega. — In mi še niste povedali nikakih novic! Ah, čisto ste me pozabili. Toda, drugega itak ne zaslužim, kajti bila sem hudobna z vami. Ali ste mi vsaj odpustili?« — »Zakaj ne, Beatrice... oženil sem se... In upam, da vi s svojo strani...« — »Jaz!« zakriči Beatrice, »jaz se takoj poročim!...« Nato je skočila v prvi voz, ki se je pripeljal mimo, in se dala zaporedoma odpeljati k vsem štirim pastorjem. Njeni štirje zaročenci so se bili že utrudili od dolgega, brezuspešnega čakanja. Beatrice pa se je po taki hudi preizkušnji poboljšala in poročila vrelga mladeniča — čeprav pozneje, teden dni po poroki svoje prijateljice Barbare.

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe za leto 1930?

W. Mastermann:

Kdo jo je umoril?

Roman

»Storil bom, kar le morem. Čudežev delati seveda ne znam.«

Trdota je za trenutek izginila iz Madelininih črt, ko je prišla Arturja za roko. »Ali ne vidiš, da ni v tem trenutku nihče izmed nas normalen? Žal mi je, če nasproti tebi ne ravnam tako, kakor bi morala. Reši Georgu življenje in vse se bo izpremenilo.«

»Kaj mu je ona in kaj je on njej?« je ugibal Barrat. »Skoraj bi se mi videlo, da je zaljubljena v tega Anthonyja.« Madelina se mu je bila odtujila. Anthonyjeva usoda ji je šla do srca, zaupala je v Sinclaira in Kenyona. A kaj je pomenil zanjo on? Bil ji je nekakšen postrežek, ki mu je dajala naročila in čigar svetov ji ni bilo mar. Najbolj čudno je bilo pa to, da jo je kljub temu boli spoštoval ko kdaj poprej.

Pokazati je moral, da je vreden, da je mož.

Vstal je, da bi odšel. »Tako pojdem k gospodu Kenyonu, da vidiva, kaj moreva storiti. Ali lahko še kaj drugega

napravim za vaju?« Madelinin obraz je zardel od vznemirjenega pričakovanja.

»O, če bi hotel!« »Kaj pa?« »Artur,« je boječe nadaljevala, »skoraj se te ne upam prositi. Ali bi mi storil resnično veliko uslugo, kljub vsemu, kar sem ti rekla pri zadnjem svidenju?« »Pripravljen sem storiti, kar le morem.«

»Smešno je in za blazno me boš imel, a vendar — ali bi poizkusil pripeljati gospoda Sinclairja nazaj na Angleško?«

Barrata je mahoma izpreletel spomin na srečanje v vlaku. Ali je Sinclair nemara mislil na to možnost, ko mu je rekel, da bi prekinil svoje potovanje, če bi ga Barrat potreboval? Ali je bilo samo naključje? Ali ni bilo nezmyselno pričeti divji lov na slavnega detektiva, ki je po važnih poslih bival v inozemstvu? In vse to zaradi koristi, ki je bila morda samo namišljena?

Madelina ga je tesnobno opazovala.

»Storil to, zaradi mene storil,« je poprosila.

»A čemu, Madelina? Lep norec bi se zdel, če bi ga naposled našel kje v deželi, on bi me pa vprašal, čemu vruga ga prav za prav iščem.«

»Prepričana sem, trdno prepričana, da je to prava pot. On nekaj ve, in —«

»In?« »Cuj me, Artur!« Njene višnjeve oči so se proseče uprle vanj. »Ne smeš se mi — a saj vem, da se ne boš smejal. Med dvojkami je vselej nekakšna globoka, notranja zveza. In vedi: noč za nočjo mi je, kakor da vidim Kitty pred seboj in kakor da se ona muči, da bi mi nekaj povedala. Vem, da gre pri tem za Sinclairja. Čudno je, da se mi vidi, kakor da je v nevarnosti in potrebuje pomoči — čeprav smo mi tisti, ki potrebujemo njega, da bi nam pomagal.«

Barratova postava se je vzravnila in napela. »Ali ti ne skuša sporočiti še nečesa drugega?« Nevestine obdobje so iznova oživele v njegovem spominu. Madelina ga je razumela in žalostno zmajala z glavo. Po kratkem premolku je rekel Barrat:

»Meni se zdi takšno podjetje jalovo.

To so bolni plodovi domišljije. Če ga je vobče moči dobiti nazaj, tedaj to najlaglje stori policijsko ravateljstvo. Govoril bom o tem z gospodom Kenyonom.«

»Oh, zakaj nisem mož! Prepričana sem, da prav to odloča o Georgejevem življenju.«

»Prav, tedaj pojdem ponj. Če bom imel kaj uspeha, ti takoj brzojavim. Najprej bom poveril Kenyonu korake, ki jih tukaj želiš, nato pa odpotujem. Zdaj sem se spomnil: Sinclair mi je naročil, naj se obrnem do njegovega tajnika, če bi bilo potreba.«

»Vidiš,« je rekla Madelina, »on je slutil, kako bo. Hvala ti, Artur, da mi vračaš dobro za zlo.«

Naglo se je poslovil, da ne bi napravil svojega sklepa v nevarnost. Zakaj prav za prav je bilo to potovanje vendarle smešno podjetje. A ker je bil Madelinin obljudil, da pojde, je hotel storiti vse, da doseže vsaj nekakšen uspeh.

Z vso brizno se je odpeljal v mesto nazaj in se ustavil nekaj pred deseto uro pred Kenyonovo hišo. Za okni pisalne sobe je gorela luč. Pisatelj je bil tedaj doma. Ko je Barrat pozvonil, mu je prišel Kenyon sam odpirat. Povrhu smokinga je nosil dramopisec domačo haljo.

»Stopite noter,« je rekel Barratu. »Služničad sem poslal spat. Mislim si, kaj vas je pripeljalo k meni.«

Njegov glas je zvenel resnobno. »Izpijte kozarček whiskyja, zakaj videti je, da ste utrujeni.«

»Hvala.« Barrat se je ozrl po krasni delovni sobi, ki so jo bili poročevalci že večkrat opisali.

»Kam ste šli po obravnavi?« »Peljal sem se k Madelini in njeni materi, da jima sporočim, kako se je končalo.«

»Kako sta sprejeli novico?« »Slabo. Ne dasta se prepričati, da bi bil kriv. Saj veste, kakšne so ženske. Madelina pravi, da bo obiskala Anthonyja v ječi. Razen tega želi, da vložimo prošnjo za pomiloščenje.«

»Bojim se, da bo zaman. V takih primerih se obtoženec skoraj ne more nadejati milosti. To je strašna stvar. Jaz sam se ne morem sprijazniti z mislijo, da bi bil kriv. Kakšno je vaše mnenje?«

»Po mojem mnenju ni v dokazu krivde nikake vrzeli.«

Kenyon se je sklonil naprej, držeč smotko v roki. »Vse to je prav lepo, a vkljub temu ne verjamem, da bi bil on storilec.«

Barrat je poskočil. »Tedaj mislite, da ni kriv?«

Trajno kritje strehe

brez uporabe katrana

To je: **ARESIT** dvojno impregnirana usnjata lepenka. **LEPENKA ZA IZOLACIJO**

posuta s plutovino ali z mlavko (Talkum) **IZOLAČNE PLOŠČE** dvojno lepljene **BITUMENOZNA** strešna lepenka vseh vrst **BITUMEN JUTA** za izolacijo

Vsi ti produkti so izdelani iz čistega, naravnega meksičanskega BITUMENA.

BITUMEN v originalnih sodih 289 **LESNI CEMENT**

Dobavlja v vsaki množini **JOS. R. PUH, LJUBLJANA** GRADSKA ULICA 22. TELEFON 2513

OCVIRKI

prešani, od slanine, posebno priporočljivo za krmo goveje živine in prešičev. — Cena 2 Din 1 kg.

Stalno na zalogi v večjih množinah pri tvrdki **Evald Popovič, mesna industrija, Ljubljana.** 13189

Kapital od 200.000 do 300.000 Din obresti s 50 odstotki.

Vrnili se bo ves posojeni kapital, obenem traja udeležba toliko časa, da doseže dobiček 50%, to je polovico posojene glavnice. — Kapital se potrebuje za razpečevanje priznanih praktičnih množinskih predmetov. Za kapital in 50% obresti se nudi varnost. — Ker se bodo v inozemstvo prodale patentne pravice, je možnost, da se bodo kapital in obresti v najkrajšem času izplačale. — Prilika je strogo rečna in se bo le na tako oziralo. Ponudbe naj se izvolijo priposlati na ogl. odd. »Jutra« pod »Patent 1930/8«. 13147

Jesenska in zimska oblačila

izdeluje po najnovejši modi in po nepretiranih cenah

Josip Novak modno krojaštvo

Ljubljana, Breg št. 2. 12863

Kupite knjige v Tiskovni zadrugi!

Zimski in sobni čevlji

so najpraktičnejši z gumastim podplatom, ker je ta izolator vlage in mraza. Izdeluje se 30 raznih vrst v dovršeni kakovosti po zelo ugodnih cenah. 13172

Zahtevajte cenik! **Prva Jugoslovenska Tvorilnica Guma REKORD, Leskovac.**

Gospodje, zabranjen vhod!

za zdravnike, odvetnike, pisarne, državne in občinske urade, hotele i. t. d. **najceneje izdeluje ZEPHIR d. d. Subotica** tvornica peči in emajla

Zastave

s ali brez grba, čisto volnene, garantirane barve, v lepi izdelavi, izdeluje in razpošilja: **JOSIP WINKLER, Subotica,** poštni predaj 48/d. Dostrovani cenik brezplačno. 82

Svetovno znane originalne WECK-ove ČAŠE

in aparati za vkuhanje se dobe v sledečih veletrgovinah: Celje: Jos. Jagodič; Maribor: Karl Lotz in Pinter & Lenard. Glavna zaloga za Jugoslavijo: »FRUCTUS« Ljubljana, Krekov trg 10. 60a

Deske (Ila za obijanje, kratke za mizarje, oblane za pode prodaja po zelo nizki ceni) Ilirija, Dunajska c. 46. Telefon 28-30 in 25-95. 288

Ako želite kupiti na obroke

obrnite se na **Kreditno zadrugo** detailnih trgovcev. f. n. z. o. s. v Ljubljani, Cigaletova 1. sravnice sodnije 282

Kurja očesa

Najbolše sredstvo proti kurjim očesom »Claven« le maši!

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavne skladišče **M. Hrnjak** lekarnar — Sisak. Cuvajte se posredov. 261

AVTOMOBILISTI, poizkusite našo novo pnevmatiko **SUPERFLEX - KORD** na nizki tlak. Posebno ojačen tip **„BELA ZVEZDA“** Nenadkriljiva izdržljivost tudi po dolgi uporabi, zelo velika kilometražna. Največja elastičnost in dolgotrajnost.

GENERALNO ZASTOPSTVO: **Braća Našimbeni,** ZAGREB, SAMOSTANSKA 2. BEOGRAD, BRIJANOVA 7.

V Ljubljani se dobi pri **„TRIUMPH AUTO“** Dunajska cesta 31, in **JOS. STUPICI,** Slomškova 6. 13174

PIRELLI

POTNIKI

železničarji in dijaki so z aktivkami, kovčgi in podobnim najsolidneje ter najceneje postreženi pri

A. PREKUH, LJUBLJANA, STARI TRG ŠT. 26. ki izdeluje vse to čisto po poljubnih željah ter prevzema popravila. 312

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno. 86

L. MIKUŠ

Mestni trg 15 Tvornica dežnikov, zaloga sprehajalnih palic — — —

POSOJILA na vrednostne papirje in posestva; ameriške zadeve; izterjavanje dolgov; trgovske poravnave; pregled srečk drž. papirjev; prodaja posestev; **DR. IVAN ČERNE,** gospodarska pisarna Ljubljana, Miklošičeva 6. 293

Kranjska hranilnica objavlja tužno vest, da je njen blagajniški sluga, gospod **JOSIP KURENT** odlikovan l. 1927 s srebrno svetinjo za gradjanske zasluge nenadoma preminul dne 23. septembra 1930. Pogreb rajnega bo v sredo dne 24. septembra ob 4. uri iz Knafljeve ulice št. 9 na pokopališče pri Sv. Križu. Pokojni je služboval nad 40 let vedno z vzorno marljivostjo in vestnobo; zavod ga bo ohranil trajno v častnem spominu. Ljubljana, dne 23. septembra 1930.

KRANJSKA HRANILNICA

Umrl nam je naš dobri soprog in oče, gospod **ANTON BULOVEC** odvetnik in višji deželni sodni svetnik v pokoju dne 23. septembra 1930 po dolgem trpljenju. Pogreb blagega pokojnika bo v četrtek, dne 25. septembra 1930 ob 3. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maše za dušnice se bodo brale v farni cerkvi Marijinega Oznanenja v petek dne 26. septembra 1930 ob 8. uri. Ljubljana, dne 23. septembra 1930. 13090

žalujoči ostali

Zahvala

Za izraze sožalja ob smrti naše ljubljene matere, babice, prababice in tašče, gospe **Viktorije Lampe roj. Mayr** vdove državnega uradnika

se vsem iskreno zahvalujemo. Iskreno zahvalo vsem darovalcem cvetja, katerega je rajna v življenju tako ljubila ter vsem, ki so drago pokojno spremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi viskemu učiteljsstvu in šolski mladini iz Viča za udeležbo pri pogrebu.

Hkrati se najpriskrneje zahvaljujemo g. dr. Angeliku Tomincu za tolažilne obiske ter č. sestram usmiljenkam za postrežbo. Še prav posebno se zahvaljujemo g. Dori Sluga za vso skrb, ki jo je imela za našo bolno mater in za vsako uro razvedrila, ki jo je nudila bolnici v dolgi bolezni. V Ljubljani, 23. septembra 1930. 13190

Zalujoče rodbine: **Lampe, Melliwa, Žilih**

Tvrška P. Ladstätter & sinovi, tovarna slamnikov in klobukov javlja pretužno vest, da je njen nepozabni solastnik, gospod

Ivan Ladstätter

postal dne 21. septembra 1930. ob 23. uri žrtev nesreče v Budimpešti.

Domžale, 24. septembra 1930.

Nemila usoda nam je vzela nenadoma našega dobrega in nepozabnega šefa, gospoda

Ivana Ladstätter

ki je postal dne 21. septembra ob 23. uri žrtev nesreče v Budimpešti.

Domžale, 24. septembra 1930.

Uradniki tvrdke P. Ladstätter & sinovi.